

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 2 Din Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 29/I. Poštni predal št. 345. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393

Ljubljana, 2. februarja 1933

Naročnina za četrto leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarja

Štev. 5 Leto V

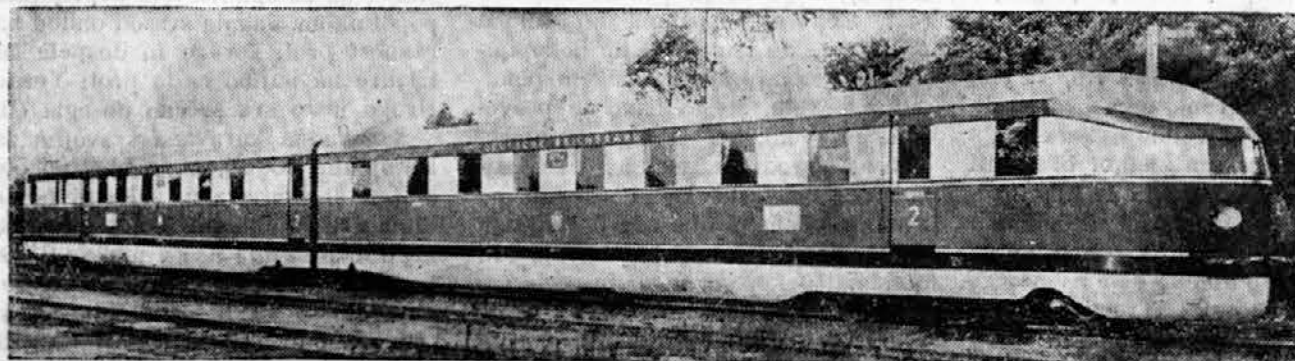
Tempo 1933

V vlaku 150 km na uro, v motornem čolnu 182, v avtu 485 in v letalu več ko 700!

Ko so pred kratkim Nemci prekušali svoj novi ekspresni vlak na progi Berlin—Hamburg, smo od

najnovejši dirkalni avto, ki ima letalski motor z 2500 konjskih sil in baje doseže že 485 km na uro! Takoj

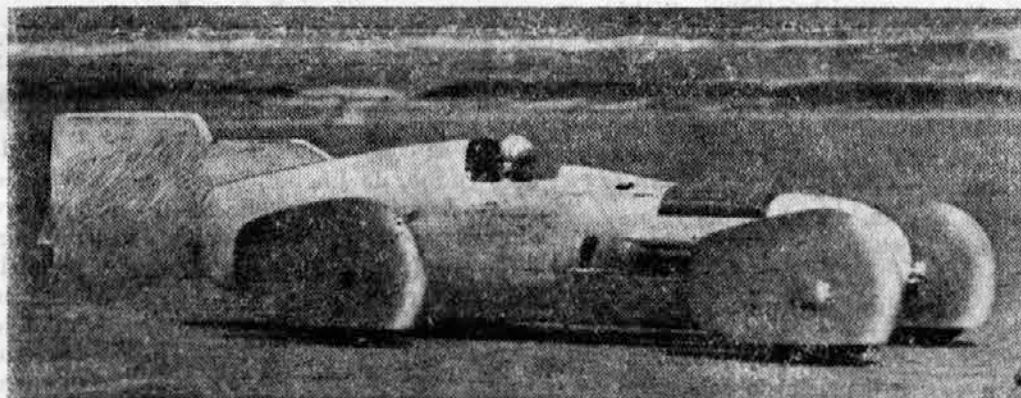
vadnega avtomobilista ne pridejo v poštev. Toda baš pri teh vratolomnih brzinah spozna strokovnjak naj-

»Leteči Hanzeat« med Berlinom in Hamburgom

je najhitrejši vlak na svetu, ker doseže na ravni progi fantastično hitrost 150 kilometrov na uro!

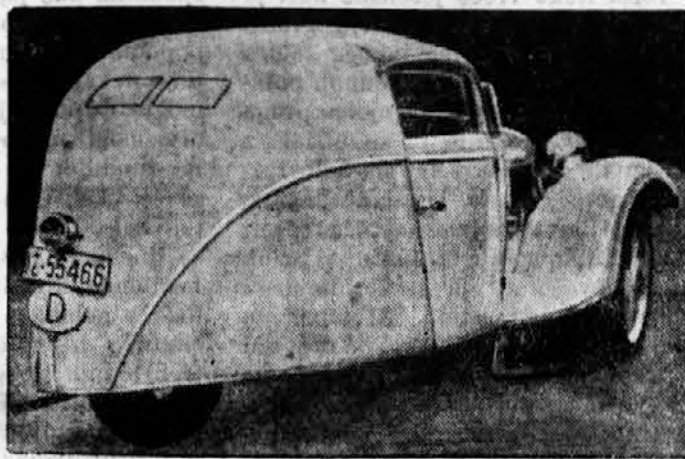
osuplosti zadržali dih: vlak je, ko je najhitreje vozil, dosegel hitrost domala 150 km na uro! 287 km dolgo progo iz Berlina v Hamburg je pa prevozil s povprečno hitrostjo 120 km na uro. V praksi se seveda ne bo mogla doseči tolikšna povprečna hitrost, zakaj upoštevati je treba postanke vsaj na glavnih vmesnih postajah, tako da bi ta vlak vozil z dejansko hitrostjo 96,2 km na uro. Če gledamo s tega, edino pravilnega

»Sinja ptica« majorja Campbella je pri poskusnih vožnjah dosegla že hitrost 485 km na uro

vidika, pa ta vlak vendarle ni najhitrejši na svetu. Najhitrejši vlak na svetu je še zmerom ekspresni vlak Pariz—Bruselj: vozinamreč s povprečno hitrostjo 104,3 km na uro. Takoj za njim pa pride ekspresni vlak London—Bristol, ki vozi s hitrostjo 98,200 kilometrov na uro. Ta vlak je najhitrejši v vsem britanskem imperiju. Zato je pa svetovno znan »leteči Skot« padel na četrto mesto: njegova povprečna hitrost naša namreč »samo« 84,5 km na uro. Znamenit je pa ta vlak tudi po tem, da se na vsej dolgi progi niti enkrat ne ustavi; zato mora pred odhodom naložiti devet ton premoga.

Hitrost vseh teh bliskovnih vlakov se nam pa mora zdeti polževa, če jo primerjamo s hitrostjo dirkalnih avtomobilov. Tu moramo pred vsem omeniti majorja Campbella in njegov

Moderni ljudski avto postaja čedalje bolj podoben želvi. Avto, kakršnega kaže slika, bo razstavljen spomladi v Berlinu. Baje bo zelo poceni

ko napoči pomlad, pojde Campbell spet trenirat na klasično dirkališče v Daytono na kalifornijski obali v Ameriki; naši bralci se še spomnijo, da je lani na tem dirkališču dosegel s fantastično hitrostjo 408 km na uro svetovni rekord.

Taki dirkalni avtomobili so seveda na poseben način zgrajeni in za na-

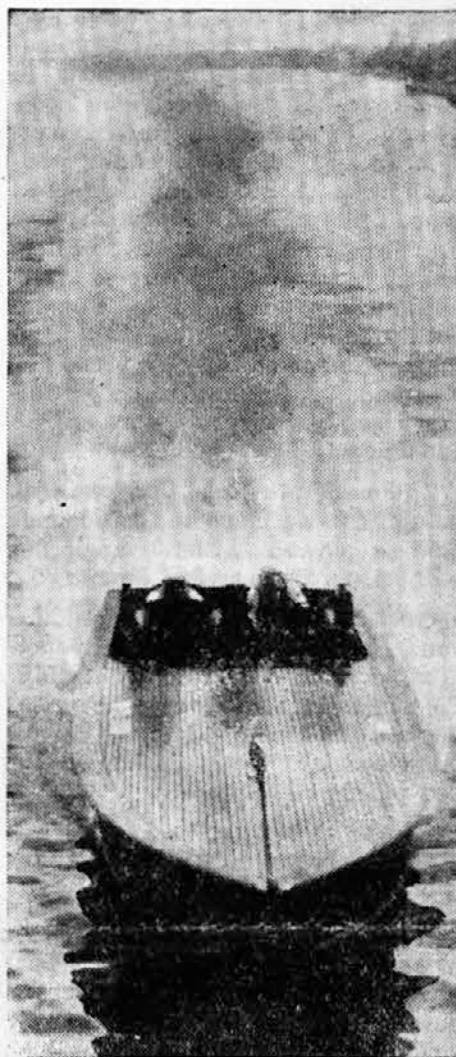
prej, kaj je pri avtu smotrenega, kaj pospešuje hitrost in kaj jo zavira, tako da se izkustva, pridobljena na teh dirkah, lahko porabijo tudi pri navadnih avtomobilih. Saj se še spo-

Krukenbergov Zeppelin na tračnicah

Fantastično vozilo s propelerjem, doseže baje hitrost 200 kilometrov na uro. Pravijo pa, da se ni obneslo.

Na desni: »Miss Amerika II« najhitrejšo vozilo na vodi; na uro prevozi 182 km

mnite, kakšne avtomobile smo imeli pred dobrimi dvajsetimi leti, z visoko neokretno karoserijo in nizkim potlačenim motorjem, in kakšne imamo danes: če ne bi bilo toliko hitrostnih dirk in študiranja odpora zraka, bi najbrž še danes šofirali takšne neokusne in nerodne škatle...

Avto 1933 je tedaj pred vsem smotren, preprost, estetične oblike in ravno zato tudi cenejši. Nizka, raztegnjena oblika ni smotrena samo zaradi lažjega premaganja zračnega odpora, temveč je tudi najprimernejša za evropske ceste, ki za ameriškim se zmerom do- sti zaostajajo.

Karavana mrtvih med Kermanom in Yezdom

Neprijetno srečanje sredi solne pustinje

Jahala sva že osem ur ob robu nevarne solne pustinje v Srednji Perziji. Tako daleč je že za nama poslednje naselje! Pokrajina je pusta in brez vode. V mesečini je videti tisočletno cesto, ki veže Kerman z Yezdom. Prav po tej poti je jahal v srednjem veku slavni Marco Polo proti vzhodu. Tu je zbral kot prvi Evropec pravljice iz tisoč in ene noči. Bil je sanjač. Evropeci našega časa so stvarnejši, kadar jahajo po tej samotni poti: pred seboj imajo jasen cilj. Preklinjajo slabo pot, zmerjajo večno jasnino neba in strašno pripeko pustinskega solnca. Ko pridejo na cilj, se oddahnejo.

Z nama je prav tako. Anglež in jaz potujeva iz Kermana v Yezd, kamor naju je povabil ravnatelj angleških pošt na poročno slavo.

Časih naju prehiteli majhna karavana, časih srečava samotnega popotnika, ki roma v Meko tam v Arabiji. Po trimesečnem potovanju bo prišel tja, ves zmučen in oslabljen, da mu bo blagoslov svetih Mohamedovih vod plačilo.

Neprijeten duh

Solnce je okoli poldneva neusmiljeno pripekalo. Ob poti sva se v čajni kolibi okrepčala in legla v senco. Morala sva se prespati, da zbereva dovolj moči za nočno ježo. Okoli dveh ponoči sva iz daljave čula zvončkanje, ki je postajalo čedalje razločnejše. Pred nama je morala torej biti velika karavana, ki je namenjena nemara tudi v Yezd. Sklenila sva se ji pridružiti in sva jo jadorno ubrala v skok za njo. Že čez četrte ure je Anglež, ki je jezdil naprej, ustavil svojega konja. Od sile neprijeten duh je prihajal z vetrom do naju; čim bliže sva jezdila h karavani, tem hujši je postajal. Prepričana sva bila, da najdeva vsak čas ob poti kakšne tri poginule konje ali velblode, ki so tu ob poti storili od naporov žalosten konec. Verni mohamedanci nikoli ne ubijajo nerabnih živali, temveč jih puste izčrpane ob poti. Taka je njihova žalostna usoda.

Kmalu na to sva opazila na tej ravnic, zjedeni od soli in pokriti s pe-

skom, obrise ljudi in velblodov. Z nepopisno grozo sva dognala, da je pred nami karavana mrtvih, ki se počasi pomika proti zapadu. Vedela sva, da so to sveti šiitski mrličji, ki so jih zbrali po vsej perzijski državi, da jih po dveh ali treh mesecih ježe čez pol Prednje Azije pokopljejo v Kerbeli v Mezopotamiji. Tam najdejo večni počitek poleg verskega junaka Šaha Imama Huseina.

Karavana mrtvih

»Naprej, naprej!« me je priganjal Anglež. Robce sva si tiščala na usta in nos in sva v divjem skoku jezdila, da bi prehitela karavano. Ko sva jezdila mimo karavane, sem opazil, da so celo mule in velblodi korakali s sklonjenimi glavami, kakor bi slutili pošastno vsebino svojih težkih tovorov. Priganjači so korakali kakšnih 30 metrov oddaljeni od živine. Še za mar naju niso imeli; vajeni so pač, da se jih vsak ogiba. Trgovske karavane navadno pozdravljajo, ta se še zmenila ni. V preprostih lesenih rakvah, ali pa v rjuhe zaviti so bili mrličji privezani kakor zaboji na hrbe živali. Močnejše so jih nosile pet do šest, slabše dva do tri. Po dveh ali treh letih vse te živali, ki prenašajo mrličje, doslužijo. Naprodaj so za slepo ceno; nikdo jih ne mara, ker so za delo nesposobne. Podjetniki, ki zbirajo mrličje in jih prenašajo v Kerbelo, zaslužijo baje lepe novce. Vsakemu imovitemu vernemu Šiitu je častna zadeva, da ga po smrti pokopljejo v Kerbeli.

»Salem aleikum«

Prehitela sva že skoraj vso karavano, a ko sva ji prišla do čela, naju je vodnik, star Arabec, pozdravil: »Salem aleikum, aleikum salem«. Odzdravila sva in v skok odjezdila naprej. Enakomerno zvončkanje je postajalo tišje. Opojni hladni nočni zrak nama je oživil srce in pljuča. Ob jutranjem svitu sva prijahala do majhnega zatočišča za karavane. Legla sva do smrti utrujena pod granatovo jablano in zaspala. »Nočni strahovi« so pač menda že 30 kilometrov za nama.

kakor samo 500 kil. In kar je najvažnejše: pravijo, da bo »želva« stala komaj pol toliko, kolikor se danes plača za spodoben avto!

Če vse to drži, smemo reči, da smo si leta 1933 zavojevali celino tako na tračnicah kakor na cestah. Omeniti bi bilo treba še to, da tudi s hitrostjo na vodi napredujemo. Američan Kay Don je na primer z motornim čolnom dosegel že hitrost 182 km na uro. In v zraku? Tu prednjačijo Angleži in Italijani. Šest sto kilometrov na uro so že zdavnaj leteli in pravijo, da so nekateri italijanski letalci pri treniranju za znameniti Schneiderjev pokal prišli celo že čez 700 kilometrov na uro — to se pravi do mala 200 metrov na sekundo!

Odprto ostane zdaj le še vprašanje, kam sedanje človeštvo prav za prav drvi v tem peklenskem tempu...

Ko sva se ob petih popoldne pripravljal na zadnjo nočno ježo pred Yezdom, sva opazila, da je karavana mrtvih tudi že dospela. Počivala je kakšnih 300 metrov od oaze. Vodnik se je prišel s svojimi ljudmi okrepčat v zatočišče. Medtem ko je kadil pipo opija, mi je pripovedoval, kakšno slavno gospodo je že vso prevozil v Kerbelo. Na papirju je imel zapisana imena vseh, ki jih bo tokrat položil k večnemu počitku.

Vsi mrtveci, ki jih nosi karavana, ne pridejo v Kerbelo. Ze spotoma v Kumu, ki je božja pot in stoji ob cesti Teheran—Ispahan, bo odložil nekaj ženskih trupel, ki jih pokopljejo tam na največjem ženskem pokopališču sveta. Mesto Kum je posvečeno in sveto, ker je prav tu umrla Fatima, sorodnica Imama Rizze, najodličnejša Šiita, ko je potovala po Perziji. Vsem premožnim Perzijkam se zdi največja sreča, če morejo biti po smrti pokopane v bližini te svete žene. Tu sem tudi romajo, da si izprosijo na grobu Fatime otroka in srečen porod.

Spet mrličji

Zapustila sva starega Arabca in njegovo spremstvo ter odjezdila. Ko sva zavila na cesto proti Yezdu, sva opazila karavano mrtvih tik ob njej. Pred nekaj urami je še bila na nasprotni strani. Nekega domačina sem vprašal čemu ta sprememba, pa mi je pojasnil, da je še malo prej vlekkel veter v drugo smer. Kakor hitro se pa veter obrne, spremeni karavana svoj položaj, da ne prihajajo neprijetni hlapovi v naselbino. Odjezdila sva dober kilometer naravnost v pustinjo, da se ogneva tem neprijetnim popotnikom. Jahala sva od ondod naravnost proti severu in dospela čez tri ure na najino cesto proti Yezdu. Drugo jutro sva srečno dosegla cilj.

Nenavadna karavana s svojim zakrknjenim vodnikom in bledimi otopenimi spremljevalci, žalostni pogledi mul in velblodov v tej pusti pokrajini, pošastna noč v mesečini, vse to je napravilo na naju tako porazen vtis, da se ga nisva mogla otresti niti pri poročnih svečanostih v hiši prijaznega angleškega ravnatelja. *

Dekle je padlo z neba

Ognjena proga v oblakih. Kdo je neznanka pod drevesom? Spomin je

izgubila

Zgodijo se časih resnične stvari, ki so tako čudne, da jih bolj čudnih ne moreš v domišljiji doživeti. Na divjem gorovju Severne Amerike, v Skalnih gorah se je pripetila strašna letalska nesreča.

Zogljeno truplo

Ze večkrat smo čuli, da Američani nadvse ljubijo izlete v planine. Odpeljejo se z avtomobilom in si na pripravljen idiličnem prostoru napravijo šotor, kjer živijo kot Robinsoni. Kuhajo si na prostem, spijo pa v vozu. Neke vroče jesenske noči je divjala v severnem gorovju grozovita nevihta. Lastnika takega šotora sta nenadoma opazila v temnih oblakih čudno prikazen. Ognjena proga se je risala po njih in se bližala z bliskovito naglico. Zdaj sta šele razločila goreče letalo. Tik nad njima se je ustavilo in padalo navpično proti zemlji. Avtomobilista, inženjer Brink in njegov šofer, sta jo ubrala proti ponesrečenemu letalu. Z največjim naporom sta se prerila skozi pragozd v temni noči. Bliski so ju slepili, tla so pa bila spolzka od dežja. Naposled sta opazila ostanke letala na nekem visokem drevesu. Na zemlji je pa ležala brezoblična gmota: zogljeno truplo letalca.

Dekle v večerni obleki

Njuna groza se je spremenila v začudenje, ko sta nekaj korakov stran našla v mlaki vode mlado dekle. Bila je brez zavesti, ran pa ni bilo nikjer videti. V letalu se je vozila, kakor vse lahkomišelnice Američanke, v večerni obleki brez rokavov. Odnosla sta jo v svoj voz in jo položila na mehke blazine. Polagoma se je začela zavedati.

Mlado dekle si je nazavedno melo oči, gledalo začudeno okoli sebe in spraševalo prečudne stvari. Videti je bilo, da bi rada spravila na čisto svoje misli. Skušala se je znajti v novi, čisto neznani okolici. Ni razumela, kako je prišla sem sredi noči in ob taki nevihti. Kaj se je vse zgodilo okoli nje v poslednjih urah? Spomin ji je bil zastrt kakor s kopreno.

Stotnik Brast iz Kentuckyja

Kljub vsem poskusom, da si osveži spomin, se ji ni posrečilo, da bi se spomnila kdo je, od kod je prišla in kaj se je zgodilo. Drugače je pa bila popolnoma normalna. Inženjer Brink ji je nekaj dni stregel, da si je opomogla. Odpeljal jo je v sanatorij, kjer niso mogli ugotoviti nikakih poškodb, ne zunanjih ne notranjih. Psihijatri so se trudili na vse pretege, da bi tej ženi odgrnili zastor pozabljenja, a se jim to ni posrečilo. Policija se je medtem zanimala za vse pogrešance, toda v nobenem poročilu ni bilo ničesar o izginolem letalcu. Šele po treh tednih so spoznali letalo za last pravkar poročenega bivšega stotnika Brasta iz Kentuckyja. Mlado dekle je bilo brez dvoma njegova žena. Brink se je z vso požrtvovalnostjo posvetil negi te mlade dame in je z vztrajnostjo in požrtvovalnostjo dosegel, da se ji je začel vračati spomin na prošle dni. Potrdila je, da je bila žena Brasta.

Mladi inženjer se čedalje bolj zanimal za lepo mlado ženo. Njegova čustva so jela postajati nežna... Če jih bo mlada žena mogla vrniti, bo ta zgodba s strašnim začetkom morda še izzvenela v srečo dveh duš, ki ju je nepreračunljiva usoda pripeljala na skupno pot. *

Na pomladni avtomobilski razstavi v Berlinu, pravijo, bo razstavljen tudi poseben tip »avtomobila bodočnosti«. Po pripovedovanju veščakov bo ta avto imel obliko — želve. Če bi sodili po imenu, si od njega ne bi smeli, kar se hitrosti tiče, kaj prida obetati, saj je znano, da želve ne spadajo ravno med najhitrejšje živali. Toda takšno obliko bo imel avto samo zato, ker so dognali, da je za zračne toke najmanj dovzetna. Pravijo, da bo »želva« pri isti hitrosti, kakor jo doseže povprečen avto, porabila dvakrat manj bencina. To je mnogo. Teža motorja ne sme znašati več kakor poltretjo kilo za vsako konjsko silo. Motor bo nameščen skoraj čisto zadaj, tako da potnikom ne bo treba duhati bencina, pa tudi treslo jih ne bo več tako kakor do zdaj. Celotna teža avtomobila ne bo znašala več

Eno dekle 58.000 Din

Marseille - evropski Čikago

Na Dunaju imajo »plate«, Berlin se ponša z »Društvi čednosti«, v Parizu so apaši doma, v Budimpešti je Horthy, v Čikagu so pa na krmilu »gangstri«. Če vse te vrednote seštejemo, dobimo približno sliko marsejskih »nervov«. Marseille ima skoraj milijon prebivalcev in je v popolni oblasti te zločinske organizacije.

»Nervi« se dele na tri glavne skupine: trgovce z dekleti, tihotapce mamil in bandite. Trgovcem z dekleti je vsa Francija rodovito polje, »blago« pa razpošiljajo celo v Južno Ameriko in Vzhodno Azijo. V Nemčiji, na Poljskem in na Balkanu imajo podružnice in agenture.

Lepa dekleta izvažajo

Pri vsakem trgovskem podjetju je od sile važna zunanja služba, pri trgovini z dekleti pa še posebno. »Uradniki zunanjih poslov« morajo iskati primerna dekleta. Popolnoma zgrešeno je mnenje, da prihajajo za trgovanje v poštev le lahkomiselna dekleta, ki mrze vsako delo. Prav narobe! Izvedenci iščejo žrtev večji del med malimi uradnicami, prodajalkami in pridnimi služkinjami. Prav te so prežete želje po lastnem udobnem ognjišču. Približajo se dekletom preoblečeni v boljšega delavca. Obblečeni so lepo, nikakor ne gizdalinsko, imajo dozdevno dobro službo in nekaj prihrankov in so čisto sami na svetu. Vljudni so in postrežljivi, tako da ni čuda, če se čez nekaj časa »praviloma« zaročijo. Zaradi tega jim dekleta slepo verjamejo in zaupajo. Ženin dobi kmalu nato ugodno ponudbo iz Marseilla. »Poročila se bova, moji mali ženici ne bo več treba delati«, tako jo preslepi. Dekle malo okleva; ker ji je pa sreča tako blizu — samo roko je treba iztegniti — gre z njim vsa srečna v misli na lepo bodočnost.

Po nekaj dneh pride usodni udarec. Tu v Marseillu ni s službo nič; bil je samo vabljiv privid. Ves dan preždi ubožica v hotelski sobi, medtem ko išče on službo. V resnici pa posedla po beznih in kvarta s svojimi dičnimi tovariši. Čaka in čaka, da se žrtev »omehča«. Še nekaj dni, prihranki so pri vragu. Lakota se oglašča... Dekle se zateče iz obupa in na priporočanje njegovih prijateljev na cesto. Mora zaslužiti za svojega dragega vsaj za hrano; on je že itak vse za njo žrtvoval. Saj ne bo dolgo, dokler ne najde on zaslužka...

Če se pa v takem primeru dekle brani, jo spravijo v zloglasni pristanški hotel. Lastnik je »nerv« in ve, da je treba tako trmoglavko z bičem in psovskami ukrotiti. Ko se čez čas privadi cesti, odloži ženin krinko. Poglavar tolpe mu izplača 1.000 do 3.000 frankov nagrade, kakršna je pač kakovost »blaga«. Višja instanca prevzame dekle in jo po sposobnosti dodeli kakšni domači javni hiši, ali ji pa določi »zaščitnika«. Pod njegovim nadzorstvom »delat« v določenem mestnem okraju. V obeh primerih se steka ves njen zaslužek v žepe poglavarja tolpe. Pocestne nadzirajo »zaščitniki«, sedeč pri kavarniških oknih. Dekletom bi se izjalovil vsak poskus, da bi se rešile iz oblasti propalce. Tolpa bi jim onemogočila po

vsej Franciji »delo«, življenja pa tudi ne bi bile več varne. Posebno čedna dekleta pa »izvažajo« čez veliko lužo, kjer posebno cenijo Francozinje.

»Nervi« so skrajno solidarni. Če bi policija aretirala tovariša »zaščitnika«, poberejo njegovi »ženi« sproti ves zaslužek, da s tem plačajo odvetnika in mu priskrbe priboljške v hrani. Ko ga spet izpuste iz zaporu, mu tovariši do pare natanko odštejejo preostanek. Ta solidarnost je med »nervi« častna zadeva in menda ni v vsej Franciji odvetnika, ki bi aretiranemu »nervu« ne zaupal are.

Pet pečov od stranke — štirideset strank na dan

Dekleta, ki jih prodajajo v prekomorske kraje, cenijo na okoli 20.000 frankov (58.000 dinarjev) brez velikih prevoznih stroškov. Ta ogromna glavčina se pa čudovito naglo obrestuje. V Buenos-Airesu je določena »pristojbina« za vsako »stranko« pet pečov (okoli 400 Din) in niso ravno prerediti taki dnevi, ko postreže lepa Francozinja 40 strankam. Vsakemu prekomorskemu zaščitniku so dodeljene 3 ženske, izmed katerih po navadi poroči po polletnem »delovanju« najboljšo. Tako se vrne domov. Kupi si lepo posestvo in živi kot spoštovan državljani.

Oddelek »trgovina z dekleti« ima seveda še različne podrejene oddelke. N. pr. oddelek za potne liste. Mladotnim dekletom napravijo tu pravilne potne liste, čeprav so lažni. S policijo so si nervi baje prav dobri. Naj bo že kakor hoče, dejstvo je, da izgine na Francoskem vsako leto 6.000 žensk, o katerih ni nikoli več duha ne sluha.

Opij

Odkar so v Angliji postrili kazenske predpise za tihotapstvo mamil in kaznujejo tihotapce z zaporom 6 do

10 let, se je zbrala ta dobičkanosna trgovina v Marseillu, ki ima za to lego kakor nalašč, ker je zvezan z direktno plovo z Vzhodno Azijo. Izvažajo kokain, heroin in morfij, uvažajo pa opij. V tem oddelku »nervov« so včlanjeni mornarji in cariniki in baje celo ladijski častniki. Prevoz na vojnih ladjah je neverjetno poceni in skoraj brez nevarnosti. Niti približno se ne da določiti količina tega izmenjalnega prometa. Gotovo pa je, da zasluži že prodajalec na debelo pri kili opija okoli 32.000 dinarjev. Marsejska policija pozna v svojih okrajih najmanj 500 beznic, kjer se kadi opij. Te beznice niso morda tajni lokali in so vesti o posebnih znakih trkanja zgolj pravljice. V vsakem hotelu ti da vratar zaželeno naslove. Posledica ogromnega vpliva »nervov« je torej, da so take beznice javne, čeprav brez javnostne pravice. Nekateri beznice imajo stalne goste, ki pokadijo na dan do 60 pip.

Marsejsko razbojništvo pa nas spominja razmer na divjem zapadu. Zgodi se, da privozi pri belem dnevu avtomobil pred kakšno banko; štirje s samokresi ustrahujejo uradništvo ter pograbi gotovino in vrednosti, ostali pa se z najmodernejšim orožjem ubranijo policije. To je opravljeno v nekaj minutah. In že jih ni nikjer več. Policija je brez moči. — Odlično deluje poročevalska služba. Še preden je prijavnica tuica predana policiji, vedo »nervi«, kdo je prišel, kaj je, kaj in koliko ima in ali ga je vredno »obiskati«.

Najplemenitejša načelo »nervov« je: brezpogojna medsebojna poštenost. Kdor oslepari tovariša za njegov delež, če mu kdo izneveri ženo, medtem ko je mož v zaporu, je zapisan smrti. Zgodi se, da ga pri osveti ne zadene kropla do smrti, vendar nikoli ne izda storilca. »Nervi« uredi svoje stvari sam...

Kje je sedmorica otokov

V Washington je prispela princesa Duyangova. Princesa Duyangova je hčerka suluškega sultana. Suluški sultan je vladar neke dežele v Južnem morju. K tej deželi je nekoč pripadalo tudi štirinajst otokov. Teh štirinajst otokov pa je Amerika med špansko - ameriško vojno vzela suluškemu sultanu. Po krivici — tako zatrjuje princesa, katere stara mati je bila mati suluškega sultana. In zdaj je prišla princesa v Washington, da bi si spet pridobila tistih štirinajst otokov, ki ležijo prav za prav daleč proč od njene dežele. Te otoke je podedovala, tako pripoveduje, in če že ne more nastopiti dediščine, je vendar ne mara izgubiti iz oči.

Bela hiša v Washingtonu ne ve, kaj naj stori. Dan za dnem sedi princesa v čakalnici, odrevenela kakor njena mrtva stara mati in vztrajna kakor le kateri živi potnik. Ne odneha prej, dokler ne bo dobila svojih štirinajst otokov. In se ji ne upajo povedati, da stoji v zapiskih, ki jih imajo od tistih dob, da je bilo le sedem tistih otokov. Kje je ostala druga sedmorica otokov? Princesa Duyangova energično zahteva pojas-

nila, a nihče ji ga ne more dati. Pri najboljši volji ne.

Zdaj je samo še eno vprašanje: ali je sedmorica otokov odplavala? Ali so Japonci, ki so po ameriški sodbi vsega zmožni, zlepi sedem otokov in jih priključili svoji domovini? Ali pa je kak režiser, ki je snemal zadnji film z Južnega morja, po hasal tistih sedem otokov v svoj žep in jih odnesel v hollywoodske ateljeje? Tu je uganka! Bržkone bodo prinesli ameriški listi oglase s pozivom, da poštene najditelj vrne sedmorico otokov proti nagradi 100 dolarjev.

Zgodba o pokvarjencu — šolska naloga

Nekaj tednov je minulo, odkar je v Untertürkheimu izginil urar. Po prečudnem naključju so ga spet našli. V bližnji vasi so pisali otroci v šoli nalogo: »Kje se najrajši spreham.«

Skoraj vsi otroci so v nalogi omenili »strica Jakoba« v gozdu. Upravitelj šole in predsednik šolskega odbora sta se začela za stvar zanimati. Preiskala sta bližnje gozdove in sta

Nepotrebna skrb

»Položite vsaj časopis na stol, Marja!«

»O, saj ni treba, milostljiva — saj tudi tako dosežem!«

h koncu dognala, da je pogrešani urar »stnic Jakob«. Pred tedni se je bil skrtil v gozdu in je na vse načine privabljal otroke k sebi, da jih je zlorabljal v perverzne namene. »Strica Jakoba« so takoj prijeli in ga spravili v zapor.

Izguba v igri in davki

Vrhovna ameriška davčna oblast v Washingtonu je nedavno tega izrekla razsodbo, ki je zbudila v javnosti veliko pozornost.

Neka bogata Američanka je zahtevala, da ji davčna oblast odpiše za to leto dvajset tisoč dolarjev, ker je na ruleti izgubila visoke vsote. Dalje je izjavila, da ne igra v svojo zabavo, ampak zato, da si na pošten način služi denar. Izumila je baje nov sistem, ki ji jamči zaslužek; zato pravi, da jo je treba obdavčiti kakor trgovce. Enkrat dela z dobičkom, drugič z izgubo.

Vrhovna davčna oblast v Washingtonu se je na presenečenje javnosti zavzela za njeno stališče in ji odpisala dvajset tisoč dolarjev davka za letošnje leto.

Ljudje, ki ne igrajo iz strasti, temveč zaradi zaslužka, imajo tedaj pravico do olajšave pri plačevanju davkov!

Pisalni stroj Woodstock

je v Ameriki najbolj iskana znamka. Tudi v Jugoslaviji, zlasti v Ljubljani, jih je že precej v rabi. Vsi se pohvalno izražajo o njem.

Generalno zastopstvo:

TIPKA, družba z o. z., LJUBLJANA
Gledališka ul. 8. - Tel. št. 29-70

MOŽ, ki se je sam pokopal

Največji senzacijski proces poslednjih let

Pariz, v januarju

Veliki modrijan, ki je trdil, da ni nič na svetu tako absolutno gotovo kakor to, da ga ni človeka, ki bi se lahko udeležil lastnega pogreba, je postavljen na laž. Na laž ga je pa postavil Luis Durand, čigar tragikomičnim pustolovščinam je zdaj napravila konec razsodba vrhovnega sodišča, ki odreja »štiri leta ječe — upošteva olajševalne okoliščine«.

Kdo je ta Luis Durand?

»Luis Durand, trgovec, 33 let star, 1,78 m visok, sinje oči, rjavi lasje, brez posebnih znamenj« — tako je zapisano v njegovem potnem listu, ki so mu ga izdale lyonske oblasti. Njegov zagovornik ga je pomiloval kot »žrtev sedanjih hudih časov«. »Skrben zakonski mož,« ga je slikal, »ki ni skrbel samo za zakonito ženo temveč še za svojo družico«. (Katere Parižanke take besede ne bi gani- le?) »Ko mu je pa gospodarska kriza vzela vse imetje, ni mogel več skrbeti za obe, in tako je pač moral eno pustiti.«

Durand se je odločil — za nezakonito. In je odpotoval z družico, gospo Gauthierjevo, na jug, v Alžir. Tizi-Ouzou se imenuje malo orijentalno mesto, kjer se je par naselil; od prvega pa do poslednjega dne sta bila Durandova za neznatno mestece senzacija.

Gospod Durand je bil, kar se denarja tiče, zelo na slabem. Čisto na tihem si je s poslednjimi novci kupil v Alžiru življenjsko polico v korist »svoje žene«, torej gospe Gauthierjeve. Toda v Alžiru kakor znano solnce silno pripeka. Ljudje, ki podnebja niso vajeni, lahko hitro dobe solnčarico.

Nekega dne je »gospa Durandova« vsa objokana prihitela k sosedom. Njen mož je dobil solnčarico. Otrpel, kakor mrtev, je tožila, leži v svoji sobi. (Tako stanje napravi primerna doza kinina.)

V Tizi-Ouzouju sta dva zdravnika, dva brata. Enega od njih vpraša, go-

spa Durandova, ali bo njen mož preživel noč. »Malo upanja je,« odgovori zdravnik. »Gospa Durandova« se v krčevitem joku zgrudi na stol.

Drugi dan je gospod Durand mrtev. Vsaj njegova obupana žena pripoveduje to vsem sosedom. Rado vedneži, ki ga prihajajo kropiti, ga vidijo nepremično ležečega na poste-

lji in njegova koža je kakor pergamen. »Kako ga je smrt izpremenila!« šepetajo sosede in ne slutijo, da napravi tak učinek sok agave.

Zdravnik mora k drugemu bolniku. Njegov brat, katerega je že informiral o brezupnem Durandovem stanju, se dolgo ne pomišlja in po kratkem pregledu napiše mrtvaški list.

Pogreb naj bi se vršil že drugi dan. Gospa Durandova sprejme nosače in jih prosi, če bi smela pokojnika sama umiti in položiti v krsto. Pravi, da je bil njen pokojni mož član neke skrivne verske sekte, ki predpisuje take obrede. Za verske predpise so v Alžiru precej dovzetni. Tako ostane gospa Durandova sama s svojim možem — in po bliskovito naltlaču peska v prazno obleko, zavije vse skupaj v rjuhe in krsto zabije. »Mrtvec« pa jadrno steče v posteljo...

Na dan pogreba se pridruži pogrebem neki gospod v temni obleki, s prilepljeno brado. »Mrtvec« si ni mogel kaj, da se ne bi udeležil lastnega pogreba. In čudno: iskrene solze njegove »vdove« ganejo tudi njega — joka se nad svojo lastno smrtjo!

Malo dni nato si najame blizu Bordeauxa majhno vilo. »Gospa Durandova« pa hoče počakati še zavarovalnine 160.000 frankov, preden pojde za njim. Sleparija se je posrečila!

Pa vendar ne. Kakor vsi zločinci je tudi Durand napravil usodno napako. V Alžiru je živel pod svojim pravim imenom, in ko se je vrnil v Francijo, ga tudi tam ni odložil.

Prava Durandova žena je pa medtem dobila v Parizu vest o smrti svojega moža. Solze žalosti toči za pokojnikom — pa tudi za izgubljenimi alimenti. Toda ljubezen naposled zmaga: nekega znanca, ki sluščajno potuje v Alžir, prosi, naj bi ji fotografiral njegov grob in poizvedel za okoliščine njegove smrti.

Znanec odkrije grob, odkrije pa tudi kmalu nato, ko gre za sledovi lažne Durandove žene, malo vilo pri Bordeauxu. Tako pride skandal na dan — in vsa Francija prasne v porogljiv smeh.

Osleparjene oblasti skušajo svojo napako popraviti in padejo v drugi ekstrem. Kaj, če ni Durand koga ubil in ga dal namestu sebe pokopati?

V drugo stoji Luis Durand ganjen pred svojim lastnim grobom. Ganjen — zakaj nedolžen je, to se pravi, nobenega človeka ni ubil in tudi nobenega človeka ni pokopal namestu sebe. Takega zločina ni storil. In celo sodniki mu nekaj mesecev nato priznajo pri razsodbi olajševalne okoliščine.

Zakaj dve ženi sta se zavzeli zanj. In za ženske solze so galantni Francozi posebno občutljivi.

Ch. H. Latour

Grožnja

Odvetnik: »Torej, gospod Mrmolja, govoril sem z vašo ločeno ženo. Če ne boste točno vsak mesec poslali denarja, je rekla, se vrne nazaj k vam.«

HUMOR

Skrivnost

»Dragi prijatelj, ali znaš ohraniti skrivnost?«

»Seveda! Če treba, molčim ko grob!«

»Viš, to me veseli! Nujno bi namreč potreboval sto Din, pa ne bi maral, da bi kdo vedel...«

»To naj te nikar ne skrbi! Molčaj bom, kakor da ne bi bil nič slišal.«

Nesramno

Vengar sedi v gledališču. Za njim se pogovarjata dva zakonca o vseh mogočih stvareh. Vengar molči, čeprav vse v njem kipi. Naposled se pa le obrne in reče silno vljudno:

»Oprostite, toda človek ne razume niti besede!«

»Saj vam tudi nič mar, kaj s svojo ženo govorim!« dobi za odgovor.

Berlinska kava

»Veste, kaj je nenavadnega na vaši kavi?« je ondan vprašal Dunajčan Berlinčana. »Troje: prijetnost, neprijetnost in čudež.«

»Kako to?« se je začudil Berlinčan. »Kaj naj pomenijo te tri reči?«

»Prva je prijetnost,« je odgovoril Dunajčan, »ker v kavi nimate cikorije. Druga je neprijetnost: tudi kave ni v njej. In čudež — od česa je neki rjava?«

I, seveda!

Učitelj: »Ali se ni mislil tvoj starejši brat preseliti v Ameriko? Imate že kakšne vesti od njega?«

»Da, včeraj smo dobili pismo iz Afrike!«

»I, seveda! Saj zemljepisja nikoli ni znal.«

Dobra kupčija

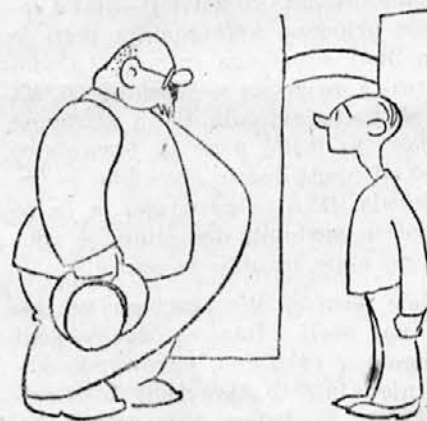
Kokolj pride iz zobozdravnikove ordinacijske sobe in zagleda Smrkoljo.

»Ali te je hudo bolelo? Kaj ti je napravil?«

»Zob mi je izdrl za 50 Din.«

»Meni pa ga mora vstaviti, tudi za 50 Din.«

»Prav dobra kupčija, če vzame mojega!«

Doslovno

»Tak ti si tisti paglavec, ki si malo prej tako pretepel nekega malega dečka? Ali mar ne veš, da moraš svoje sovražnike ljutiti?«

»Saj ni bil moj sovražnik — moj brat je bil!«

Pravo je zadel!

Koželj se je v tretje oženil. Z neko Ribničanko.

»Nu, ali si zdaj srečen?« ga vpraša prijatelj.

»In še kako!« vzklikne z žarečim obrazom Koželj. »Poslej se bom samo z Ribničankami ženil.«

Spoznanje

Ves ponosen je zrl Sebastijan na prstan, ki ga je včeraj pri zaroki nateknil svoji izvoljenki. »Ali so ga tvoje vrle prijateljice že občudovale?«

»Se več,« ga je hladno zavrnila; »dve sta ga celo spoznali...«

Sovražnik učenosti

Vojak-dijak prosi v častniški šoli: »Gospod narednik, presim večje čepece; ta mi je premajhna.«

»I, seveda! To je vse zaradi prekleto učenosti, ki vam tako glavo napihne,« se zadere narednik.

Primeren nasvet

V odlični družbi je bila znamenita pevka z globoko izrezano obleko.

Gospodu dvornemu svetniku je po- tožila:

»Menda sem prehlajena..., gospod dvorni svetnik.«

Gospod svetnik si je z vso natančnostjo ogledal izrez njene obleke in ji ves v skrbeh svetoval:

»Brž si kaj ogrnite in zlezite takoj pod odejo.«

Kalvarija ljubezni

Roman iz naših dni. — Napisal P. R.

Povest, ki smo jo v prvi številki začeli prinašati, je napisal P. R. — tisti pisatelj, ki nam je dal že „Nezakonsko mater“. Naši čitatelji, ki so brali 1. in 2. letnik „Romana“ se gotovo še dobro spominjajo pretresljive ljubavne zgodbe, ki je takrat zbudila vseobčo pozornost in priznanje. „Kalvarija ljubezni“ je napisana po

resničnih dogodkih iz polpretekle in nedavno minule dobe in je pretresljiva slika človeškega trpljenja in strasti. Prepričani smo, da nismo mogli svojim zvestim čitateljem za novo leto bolj ustreči, kakor s to našo novo povestjo, ki jo bodo z velikim zanimanjem brali od začetka do konca.

KAJ SE JE DOSLEJ ZGODILO

Mladi odvetnik Ciril Milavec živi v srečnem zakonu s svojo ženo Ljudmilo in otročkoma Božo in Markom. V Ljudmilo je zaljubljen kirurg Emerik Horvin, ki jo neprestano zalezuje; mož o tem nič ne ve. Nekega dne mora Ciril v Zagreb po opravkih; žena ima temne slutnje. Drugi dan se mož vrača nazaj. V vlaku premišljuje o svojem življenju in o svoji sreči. Takrat se spomni svoje prve študentske ljubezni na Dunaju: Ilona Adelina Matoš ji je bilo ime in vročerkarna Madžarka je bila. Ko je spoznal Ljudmilo, je z njo napravil konec. Ko tako premišlja, zagleda nenadoma na kovčegu, ki je ležal na mreži v kupeju, ime nekega hotela iz Budimpešte in tri začetnice: I. A. M.

Nekaj trenutkov nato vstopi neka dama: bila je res Madžarka. Spoznala sta se tisti mah. Ilona bože, da bi se Ciril vrnil k njej, on pa noče o tem nič slišati. Pove ji, da je oženjen in da ima dva otroka. Toda Madžarka to ne bi motilo, samo da bi bil tudi njen. Ciril okloni. Takrat nenaden strašen tresk: vlak je trčil v drugega! Ciril je smrtno nevarno ranjen, Ilona se ni pa nič zgodilo. Tedaj se sklone užaljena Madžarka maščevati nad tisto, ki ji je ukradla Cirila, napiše nekaj besed na listek in ga stisne nezavestnemu Cirilu v žep.

V Ljubljani čaka Ljudmila koprneče prihoda svojega moža. Črne slutnje jo obhajajo. Naposled se ne more več premagati: na postajo pojde! Ze pol ure pred prihodom vlaka sta se pripeljala na postajo, vsak z druge strani, dva mlada moža. Eden od njiju je kirurg dr. Horvin, drugi pa je Lerchenfeld, znan lahkoživec in ženskar. Prvi čaka Ilono, ki mu je pisala, da pride z zagrebškim brzim vlakom. Lerchenfeld — Horvinov znanec — pa neko Evo Müllerjevo iz Celja.

Da, toda on sam je prav dobro poznal deklinacijo čuvstva! Vedel je, da skriva njeno srce bolečo skrivnost. Ilona je bila preveč odkrita, da bi mogla skriti razočaranje nad nesrečno ljubeznijo, ki je očitno bila vzrok njeni žalosti.

Toda ker je Horvin ni ljubil, tudi ni čutil ljubosumnosti. Bilo mu je samo za njeno doto, za velikansko imetje, ki mu bo omogočilo izvedbo visoko letečih načrtov. Za denar, ki se z njim dosti prej kakor še s tolikšno nadarjenostjo dokoplje do slave in priznanja... Denar, ki si bo z njim lahko utešil vse želje in vse razbrzdane strasti. Ne, takih stvari človek ne bobna v svet... take reči človek zase ohrani.

»Očitno,« je spet povzel Horvin, »očividno zadoščajo čenče blebetave ženske, kakršna je Alma, da ljudje verjamejo še tako abotne bajke, kakor tisto, ki ste mi jo malo prej povedali. Zato vas prosim, da jo v mojem imenu preključite in da poveste resnico, ki sem vam jo pravkar zaupal.«

»V redu, dragi Horvin... Že jutri bom razglasil vaše zakonske naklepe... s primernimi poetičnimi cvetkami, kakor se spodobi.«

Ah! To pot Horvin ni mogel preslišati bodečega poroga. Čelo se mu je nabralo, in trda zarezava njegovih tenkih ustnicah se je še poglobila.

»Norčujete se, Lerchenfeld... čeprav sem vam govoril popolnoma resno.«

»Nikar se ne razburjajte... Ne norčujem se, čeprav se morda tako vidi. Samo nevoščljiv sem vam in nekoliko ljubosumen... Zakaj, tako mi duše, zaradi mojih lepih oči ne bi nobena ženska prišla iz Budimpešte... Vašemu življenjskemu romanu želim samo ene stvari: srečnega konca.«

Horvina je spet streslo, kakor človeka, ki ga kaj zbode. Te čestitke so bile zanj najhujša ironija.

Kajti če ga čakata premoženje in slava, po katerih je tako hlepel, mu ju prinese žena, do katere ni ničesar čutil, ki je ni ljubil, in ne ona, h kateri ga je že od prve minute, ko jo je spoznal, blazno gnal pohlep... Ne ona, do katere je njegova strast rasla od dne do dne in postajala tem bolj divja, čim manj je imel upanja, da si jo kdaj pribori.

Zakaj ta žena... ta Ljudmila Milavčeva ne bo zadovoljno nikoli njegova. Sama mu je to

rekla... In takrat si je v navalu blaznosti srdito dejal sam pri sebi:

»Če človek ne more izlepa dobiti ženske, ki jo ljubi, si jo mora pač osvojiti s silo...«

Ah! On, ki dotlej nikoli ni hotel priznati, da obstoji ljubezen, ki zgrabi človeka za srce in možgane, ki ga z neodoljivo silo potegne za seboj, da tava kakor suženj za sledovi žene, ki jo ljubi — tudi on je moral priznati vsemogočnost ljubezni. Brez uspeha se je upiral tej strasti, ki je rasla od dne do dne. Prividi blaznosti so ga obhajali... prividi umora... prividi zločina...

In če s poroko z bogato Madžarko — tudi ona je lepa! — doseže glavni smoter svojega življenja, mu ostane njegova druga želja še zmerom neutrušena. Želja, ki mu je venomer silila v možgane in na jezik vprašanje:

»Kako naj zlomim odpor te ženske?«

In vselej se je ob teh mislih utrlil zlovesč blisk iz njegovih mrzlih jeklenosivih oči.

S perona so se zaslišali razburjeni glasovi. Čedalje glasnejši so postajali. Nekaj se je moralo zgoditi.

Moža sta naglo krenila na peron. Prav takrat je prišel iz ravnateljstva neki železničar z nekakšnim papirjem v roki. In še preden je utegnil kaj reči, je že šlo od ust do ust:

»Velika železniška nesreča... Pri Zidanem mostu sta trčila dva vlaka...«

Prijatelja sta stopila k železničarju, ki ga je bila že zagrnila gruča ljudi.

»Da, železniška nesreča se je zgodila,« je pripovedoval. »Blizu Zidanega mosta. Postajenačelnik je pravkar dobil brzojavko.«

In ko so posebno ženske, vse vznemirjene in v strahu, silile vanj z vprašanji, je dodal:

»Da, huda nesreča... Več ljudi je mrtvih in ranjenih.«

Ljudje so zavreščali. Vsakateri je imel v tem vlaku, čigar prihoda je čakal, sorodnika ali vsaj znanca. Vse je hitelo proti pisarni postajenačelnika, ki bi edini mogel dati podrobnejša pojasnila. Horvin je bil bled. Lerchenfeld ga je skušal pomiriti.

»Upajva, da midva ne bova prizadeta.«

Toda kirurg ga je komaj slišal. Če je Ilona med žrtvami! Potem je konec njegovih lepih sanj.

Z množico, ki je naraščala od trenutka do trenutka, sta mlada moža prišla pred pisarno postajenačelnika. A tudi on še ni vedel drugega povedati kakor tisto, kar je že železničar oznanil. Čakal je nove brzojavke in obljubil je, da bo takoj, ko jo dobi, sporočil njeno vsebino.

Tako je minilo tri četrt ure. Tedaj je prišel iz pisarne drugi železničar. Tudi on je imel v rokah papir. Bila je obljubljena brzojavka, brzojavka z imeni mrtvih in ranjenih. Med njimi sta bili samo dve ženski in ne Horvin ne Lerchenfeld ju nista poznala.

Obema je bilo, kakor bi se jima bil težak kamen odvalil s prsi. A že prihodnji trenutek se je iz kirurgovih oči utrgal blisk. V obraz mu je planila kri.

Zagledal je bil v seznamu mrtvih in ranjenih neko ime!

»Ciril Milavec...«

In zraven besede:

»Nalomljena lobanja... stanje zelo resno.«

»Oh!« je zamrmral Horvin.

Pred očmi mu je vstal privid.

Privid Ljudmile... ljubljene žene... žene, ki je na vse njegove prošnje imela samo eno besedico: »Nikoli!«

Krut usmev, zlovesč in ciničen hkratu, je skrivil njegove tenke ustnice.

Tudi Lerchenfeld je opazil ta usmev, toda pripisoval ga je očitno veselju, da se osebi, ki jo je Horvin čakal, ni nič pripetilo.

Kirurg je pogledal v množico, kakor bi koga iskal. In v drugo se je oddehnal.

Iskal je dobro znane postave Ljudmile Milavčeve. In ni je zagledal.

Če se je njen mož vozil v tem vlaku, bi bilo prirodno, da ga je prišla čakati na postajo. Pa je ni bilo.

Lerchenfeld je potegnil Horvina s seboj v čakalnico. Zamišljeno sta moža sedla na klop. Posebno mladi kirurg je bil videti vznemirjen. Zdajci je vprašal:

»Ali poznate ubogega dr. Milavca?«

»Doktor Milavec... Milavec... Čakajte... Ne spominjam se...«

»Odvetnik Milavec...«

»Aha, nekaj se mi zdi. Da, dvakrat ali trikrat sem čul o njem govoriti. Toda osebno mi je popolnoma neznan.«

In po kratkem premolku:

»Zakaj ste me vprašali po njem?«

»Ker je nesrečnež tudi med ranjenimi.«

»Ali je mar vaš prijatelj?«

»Moj prijatelj... ne bi ravno rekel. Poznam se z njim, to je vse.«

In čez trenutek je dodal:

»Nalomljena lobanja, njegovo stanje zelo nevarno, pravi brzojavka.«

»Siromak!... Toda to bo ravno nekaj za vas! Operacije te vrste so vaša posebnost!«

»Saj sem že mislil na to... Toda... Milavec še ni v Ljubljani... In ko ga pripeljejo, utegne biti nemara že prepozno.«

»Mislite? Po mojem so morali brez odlaganja sestaviti posebni vlak, da nalože vanj ranjence. Mogoče nama bo postajenačelnik vedel kaj o tem povedati...«

»Prav gotovo...«

»Pojdiva k njemu!«

To pot je bil Horvin tisti, ki je svojega tovariša potegnil s seboj... Horvin, ki se mu je že prej kakor Lerchenfeldu pojavila misel o operaciji!

Postajenačelnik je Lerchenfeldovo domnevo potrdil. Ta trenutek mora posebni vlak že biti na kraju nesreče. In čez dve uri najkasneje bo v Ljubljani.

»Ali ste odredili, da se pripne tudi bolniški voz?« je vprašal dr. Horvin.

»Vse je poskrbljeno, da se ranjenci čim prej in čim udobneje prepeljejo v Ljubljano.«

Moža sta se uradniku zahvalila za informacije in se vrnila v čakalnico. Tam je dr. Horvin naglo preletel zbrane ljudi. Neprestano je bil v strahu, da ne bi zdaj zdaj zagledal Milavčeve žene. Toda ni je bilo. Zakaj njena navzočnost bi prekrižala temne naklepe, ki so se jeli nejasno oblikovati v njegovi glavi.

Tako je bil zatopljen v svoje misli, da je čisto pozabil na Lerchenfelda. Le-ta je ravno pogledal na uro in se obrnil k njemu:

»Prijatelj, oprostiti mi boste morali, da vas zapustim. Domov moram.«

»Tak ne mislite čakati svoje prijateljice?«

»Ne... Saj sem jo tako mislil samo spremiti domov, ker drevi nisem prost. Ostati moram doma. Enkrat vsak teden imamo namreč skupno večerjo. Bilo bi silno lahkomišno, če bi prelomil to tradicijo. Taka lahkomišnost bi me utegnila stati kateri stotak na mesec. In ker oče z denarjem že tako dovolj skopari, mi pač ne kaže drugega, kakor da se lepo pokorim in se enkrat na teden žrtvujem.« Zasmejal se je.

Mala ženitna posredovalka

Novela iz otroškega življenja

Ime mi je Zlatka.

Čeprav sem stara šele enajst mesecev, imam vendar že precej pameti. Četudi še ne znam govoriti, mi to ne brani, da ne bi vsega povedala, kaj se godi z menoj in okoli mene. Čudno, kako so odrasli ljudje časih abotni. Ne vedo, da mi mali otroci vse zapazimo, vse vidimo in vse kritikuemo. Naš molk krivo razumejo in si ne vedo razlagati našega debela. Če bi se hoteli naučiti našega jezika — in lahko bi se ga, saj pravijo, da so razumnejši od nas — bi se jim odprl nov svet.

Toda moj namen ni o tem govoriti. Temveč hočem poročati, kako sem vodila usodo svoje tete Olge, kako sem dala njenemu življenju drugo smer. Ona kajpada misli, da se ima za vse samo naključju zahvaliti, in mi ne prizna nikake zasluge v tej stvari. Zato prosim vas, da presodite, ali imam prav.

Teta Olga, ki sem o njej govorila, je mlajša sestra moje mame. Ljubko, zalo dekle je in jo imam zelo rada, ne samo zato, ker se toliko ukvarja z menoj, temveč tudi zato, ker vidim, kako je uboga. Zato tudi stanuje pri moji mami, čeprav ima mama že moza in je zelo bogata.

Pred štirimi tedni sta mama in papa nekam odpotovala in sta me pustila s teto Olgo samo doma. Preden sta šla, sta mi še polagala na srce, naj bom pridna in ubogljiva. Resno sem ju pogledala, ona sta se pa zasmejala, ko sta videla, kako sem resna. Pa se jima ne bi bilo treba smejati, zakaj resna sem bila ravno zato, ker sem razumela, kaj sta hotela od mene.

Sicer je pa vseeno. Šla sta in medve s teto sva ostali sami doma. Naše stanovanje je veliko; imamo ga v prvem nadstropju, in če pogledaš skozi okno, vidiš zunaj ulico in cestno železnico, nasproti pa veliko kavarno, kjer že zgodaj popoldne prižgo električne svetiljke, ki gore potem vso noč.

*

»Ali ste že opazili, Mina,« je rekla teta Olga kuharici, »kako rada gleda Zlatka skozi okno?«

»O, da,« je odgovorila kuharica, »do večera bi hotela sedeti pri oknu.«

Začuden sem poslušala ta razgovor. Jaz da rada gledam skozi okno? Jaz da bi hotela do večera sedeti pri oknu? Kaj naj to pomeni? Kakšne laži so to? Niti besedice resnice ni v teh besedah. Meni je vendar vseeno, ali gledam skozi okno ali ne! Kaj mi mar, ali sedim pri oknu ali pa na zofi!

»Tu nekaj ne bo v redu,« sem rekla sama pri sebi. »Zakaj, čeprav je res, da teta Olga vse popoldne z menoj presedi pri oknu, ji do zdaj vendar še z nobeno besedo nisem namignila, da bi bila zaradi tega kaj posebno srečna. Zakaj pa potem pravi, da rada sedim pri oknu? Nemara ona rada tam sedi?«

Začela sem teto Olgo pazljivo opazovati in sem prišla na to, da sem zadela žebelj na kapico. Da, teta Olga je sedela iz lastnega sebičnega zadovoljstva pri oknu, ne da bi ji bilo mojega osebnega okusa kaj mar. Za-

kaj pa potem pravi kuharici Mini, da jaz rada gledam skozi okno? To je navadna sleparija! Le zakaj laže kuharici?

»Teta Olga je nevarna sleparka,« sem rekla sama pri sebi in sklenila, da jo kaznujem.

In tako sem tudi storila. Spustila sem se v jok in sem tako peklenko vreščala, da me je morala nesti od okna. Potem šele sem se pomirila. Teta Olga me je nato hitro in vsa srečna nesla spet nazaj k oknu, in tedaj sem iznova začela kričati.

»Poreden otrok, zloben otrok,« je žalostno rekla teta Olga, in tisti popoldan nisva šli več k oknu.

Neke noči sem razmišljala, zakaj je neki teta Olga lagala, kakšen vzrok je neki imela, da ni vrli kuharici po pravici povedala. Morda ne sme k oknu in se boji, da je kuharica ne bi mami izdala. Najbrž se je zato sklicevala name — dobro vedo, da meni ne morejo ničesar prepovedati.

Drugi dan sem se prepričala, da sem prav zadela. Zakaj tisti dan sem odkrila, zakaj teta Olga tako rada sedi pri oknu.

Spodaj v kavarni je namreč za velikim oknom sedel zal mlad mož. Najbrž ni bil šele prvič tam, zakaj ko je opazil teto Olgo, jo je lepo in spodobno pozdravil. Teta Olga je zardelela in komaj vidno prikimala. Nato me je še tesneje stisnila k sebi in me jela objemati in poljubovati, zraven je pa šepetala:

»O, ti sladki, dragi moj otrok!«

To mi je že večkrat rekla, a še nikdar tako strastno, še nikoli tako vroče. Stvar se mi je zdela močno sumljiva in sem si skoraj mislila, da ta »sladki, dragi moj« ni toliko meni namenjen kakor mlademu gospodu tam spodaj v kavarni. Mojo domnevo je še to potrdilo, da je mladi mož večkrat pogledal k nama gor, teta

Olga pa k njemu dol in pri tem večkrat vzdihnila. Potlej me je spet pritisknila k sebi, da sem komaj še dihala, in rekla:

»O, ko bi vedela, kako te imam rada...«

Mladi mož je pa delal velike oči in me z nevoščljivostjo gledal. Najbrž mi ni privoščil poljubov tete Olge.

Tretji dan mi je bila stvar docela jasna.

Teta Olga in oni gospod se imata rada.

In vrhu tega še, če smem tako reči: na moj rovaš.

Oba sta zmerom točno prišla k oknu, mladi mož spodaj, teta Olga pa zgoraj, in potem me je vselej obsula s celo vrsto lepih priimkov, poljubljala me je in srčkala in mi šepetala nerazumljive besede. Nekoč mi je pa celo rekla:

»Moj ljubi Ivo...«

Čeprav mi je ime Zlatka.

Zdaj že razumem, zakaj je teta Olga lagala, in sem ji tudi odpustila. Mladi mož je zelo ljubezniv, tudi meni je všeč, in zato sem sklenila, da teto Olgo z njim poročim.

A kako? To je bilo tisto! Kako?

Kako naj združim ti dve ljubeči se srci, ki se zmerom gledata samo skozi okno? Če bi se mogla sestati, če bi mogla govoriti drug z drugim! Toda kako naj se to napravi? Strašno rada bi jima pomagala, a kaj, ko sem tako neizkušena in mi nič pametnega ni prišlo na um!

Nekega dne me je skušala teta Olga s tem raztresti, da je zaročljala pred menoj s svežnjem ključev. Ti ključji so postali ključ položaja. Iztegnila sem roko po njih, in ko mi jih je teta Olga dala, sem jih brez pomišljanja izpustila na cesto.

Teta Olga je vzkriknila in stekla od okna. Toda bili sva komaj pri vra-

tih, ko je že zunaj zazvonilo. Mladi mož je moral očitno preskočiti kar po šest stopnic.

Potrkal je in mladenič je vstopil. Res ne vem, kdo je bil v večji zadregi, on ali teta Olga. Samo jaz sem ostala mirna.

»Oprostite...« je zajecjal. »Dovolil sem si...«

»Da,« je rekla teta Olga z obrazom rdečim ko škrlat, »Zlatka je bila tako nerodna...«

Nerodna? Jaz, pa nerodna? Jaz, ki sem nalašč vrgla ključje dol, samo zato, da jih mladi mož prinese nazaj! Zato me je pa tudi vzel v varstvo.

»Ne karajte tega zatega otročička,« je rekel, »samo njemu se moram zahvaliti, da...«

»Da,« je rekla teta Olga s še bolj rdečim obrazom, »če pomislim...« In potem tudi ona ni znala več naprej.

Ko sta se papa in mama vrnila, je prišel na črno kavo tudi mladi mož. Potem je ostal sam s papanom v sobi. Kaj sta govorila, ne vem, samo to vem, da je teta Olga danes nevesta in Ivo njen ženin.

*

In zdaj prepustim tvoji sodbi, dragi čitatelj, komu se ima teta Olga zahvaliti za svojo srečo.

Za kaj vse so psi porabni

Da spadajo psi med tiste stvari, katerih tatvina prinaša korist, je resnica, ki jo poznajo tatovi vseh dežel. Vjameš kučka v trenutku, ko se lastnica ne meni zanj, in ga ji prineseš drugi dan na dom. Tu poveš, da si rešil psa v trenutku, ko ga je hotel povoziti avtobus in da si tvegal svoje življenje, da si ga rešil gotove smrti. Lastnica ti stisne vsa srečna dobro nagrado v roke. Lahek zaslužek! Ta posel se posebno dobro obnese pred sodiščem ali kakim drugim javnim poslopijem, kjer čakajo psi na gospodarje.

Zdaj se je pa v Londonu pojavil mož, ki je dodal kraji psov še nov odenek. Ukvarja se tako rekoč s kombinirano tatvino. Njegov trik se razvija, če gre vse po sreči, približno takole:

Pred vsem si kje vjame kakega psa. Pasma in domovinska pravica — postranska stvar! Psa da na vrveco in odide v predmestje na sprehod dokler ne najde kakega polodraslega dečka, ki se vadi na novem kolesu delati ovinke. Tat ga prijazno ogovori in kmalu se živahno pomenkuje o raznih znamkah koles. In kaj naravno je, da prosi gospod s psom na vrveci:

»Prosim, dovoli mi, da malo sedem na tvoje kolo. Med tem lahko držiš mojega psa!«

Kolo in pes sta hitro zamenjana, gospod skoči gibčno na kolo, izgine za naslednjim vogalom in ga ni več na izpregled. Pes in deček se v grozi spogledata — ne razumeta. Deček je izgubil novo kolo, pes pa gospodarja, ki ga pred eno uro še ni poznal...

**

Prebrisani notar

Sodobna zgodba

K notarju prideta Troha in Piškur.

»Gospod notar, prinesla sva vam tisoč Din. Prosim vas, da jih shranite, dokler ne prideva in jih zahtevava nazaj. Toda izročiti morate teh tisoč dinarjev samo nama obema, nikakor ne samo enemu izmed naju.«

Notar vzame tisočak v shrambo. Ne mineta dva tedna, ko se oglasi pri njem gospod Troha in zahteva nazaj tisoč Din.

»Ne smem vam jih dati, gospod Troha! Pripeljite še gospoda Piškurja, potem vama jih pa rad izplačam.«

»Piškur stoji spodaj,« odvrne Troha, »toda izpehnil si je nogo, pa ne more gor.«

»To je druga,« meni notar. »Če je tako, vam radevolje izročim tisočak. Izvolite!«

Troha vzame denar in izgine tako temeljito, da ga nihče več ne najde. Spet mineta dva tedna in tedaj se prikaže pri notarju gospod Piškur:

»Rad bi tistih tisoč dinarjev, gospod notar!«

»Kaj je pa z vašo nogo?«

»Kaj naj bo z mojo nogo? Pustiva šale, gospod notar — kje je tisočak?«

»Pred dvema tednoma sem ga dal gospodu Trohi!«

Tedaj gre Piškur na sodišče in notarja toži.

Sodnik si zadevo ogleda z vseh strani in naposled reče notarju:

»Stvar je docela jasna. Dogovorili ste se, da smete izplačati tisoč dinarjev samo gospodom Trohi in Piškuru obema! Vi ste jih pa izročili samo gospodu Trohi!«

»Res,« odgovori notar, »samo da tisočak ni bil tisti, ki sem ga dobil od gospodov — izplačal sem drugih tisoč dinarjev, ki so bili moja zasebna last.«

»Tako, tako,« meni sodnik. »Po tem takem tisočak gospodov Trohe in Piškurja še imate?«

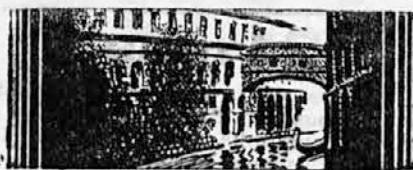
»I, seveda!« vzklikne notar.

»Nu, potem ga pa dajte gospodu Piškuru!«

»Zelo rad,« odvrne notar. »Tako ko pride še gospod Troha!...«

MOST VZDIHOV

60. nadaljevanje

ZGODOVINSKI ROMAN NAPISAL MICHEL ZEVACO

Halucinacije so mu prevzele možgane..
Sam sebi je verjel, da Bianca samo spi.
In v tem duhovnem stanju ga je kmalu spet premogla ljubezenska strast.

Momljaj je nezvezne besede, ki so pa vkljub temu razločno izdajale strahotno misel, ki ga je stresala:

»Moja je! To pot mi je nihče ne vzame! Tiho! Samo da je ne zdramim... pst...«

Tako momljaje se je splazil k truplu; njegova piskajoča vroča sapa je oplazila ledeni obraz mrtve deklice.

Počasi je iztegnil roko in objel že otrpli Biancin stas.

Sekundo nato je kardinal ležal kraj trupla. Kakšne blazne misli so vstale v Bembovih vročinskih možganih?

Ves drgečoč, kakor v deliriju je kardinal približal svoje ustnice k dekličinim, ki so se bile sklenile v smrtnem nasmehu.

Takrat so se začuli v palači glasovi.

Bembo jih je slišal.

To mu je vrnilo zavest. Vzpel se je na kolena in se prijel z obema rokama za glavo.

»Kaj je to?« je jecljal. »Grom in peklo!... Kdo prihaja?... Oh! ta glas!... Ta glas!... Izgubljen sem!«

»Bianca! Bianca!« je rjovel strašen glas.

»Semkaj!« mu je odgovoril neki ženski glas.

Kardinal je skočil na noge.

Srditi udarci so zamajali vrata.

Bembo se je izvil iz grla blazen smeh. Zagnal se je k oknu, ga odprl na stežaj in skočil v temo — ravno v trenutku, ko so se vrata odprla, ali bolje, treščila narazen, dvignjena z orjaško silo iz tečajev.

Bembo je bil skočil na tla.

Kako da se ni ubil?

Kako da se ni ranil?

V izrednih okoliščinah dobi telo nenavadno prožnost in spretnost.

Bembo je skočil iz višine kakih dvajsetih čevljev in priletel ravno na noge. Brez obotavljanja se je zagnal v tek. Ves zasopel je pribežal do čolna, ki ga je čakal na nabrežju, skočil vanj in se zavalil pod šotor.

Čoln je naglo zdrknil po morski gladini.

Bembo se je šele tedaj osvestil iz odrevenelosti, ko je čoln zadel na drugi strani lagune na pesek. Brez besede je skočil na suho; čolnar je dobil plačilo že pred prevozom.

Kardinal se je zagnal v beg in se izgubil v noč.

XIII

Vratolomen beg

Bembo je dobro poznal beneško okolico. Tekel je naravnost naprej, čez močvirna in peščena tla, mogoče v nadi, da bo tako spravil čolnarje, ako bi slučajno gledali za njim, kam hiti, na kivi sled — ali pa je tekel kar brez smotra, samo da teče.

Blazna groza mu je kovala v možganih, in zaman si je prizadeval, da bi jo pregnal. Na to, da je Bianca mrtva, že več mislil ni. Bembo je imel podoben temperament kakor Imperija. Kurtizano je tisti mah minila čutna strast do Sandriga, ko je bil razbojnik mrtev. Bembova strast je bila nekaj podobnega. Ko je bila Bianca mrtva, se je odtrgal od nje. Dokler je imel le še trohico upanja, da si jo z zvijačo, grožnjo ali nasiljem pribori, jo je strastno ljubil. Zdaj ko je smrt postavila nepremostljiv zid med njima, se mu je zdelo jalovo, da bi se ukvarjal s praznimi sanjami. Bembo je bil človek pozitivnosti. Sen je imel pri njem obliko daljnje realnosti. Toda kadar ni bilo več predmeta njegovega sna, se je tudi sen razpršil.

Tako je torej Bembo na begu preganjala samo gluha groza.

In tisto, kar mu je še zdaj odmevalo v ušesih, ni bilo smrtno hropenje nedolžne deklice, nego vzvik Rolanda, ki je klical Bianco. Roland ga zasleduje, Roland mu je za petami!

Le kako mu je mogel priti na sled?

Polagoma se je Bembo začela vračati hladna kri.

»Italija je prostrana,« je premišljal. »Kako bi mogel Roland priti na misel, da bežim ravno v Rim? In potem, tudi če izve, da sem v Rimu — ali mu bo res toliko do tega, da pride za menoj? Kaj mi hoče? Odkrižal bi se me bil rad, ker sem mu bil v Benetkah na potu. Nu, kakor hitro me ne bo več tam, mu ne bom več na potu! Pa tudi, če bi me zasledoval iz maščevalnosti, Rim niso Benetke! Tamkaj bom vsega mogočen. Tamkaj me bo moral ščititi sam papež...«

Tako modrujoč se je skušal iznebiti občutka groze, ki je njegovim nogam podeljeval krila. Toda ni se mu posrečilo, in naj si je govoril kar je hotel, sam pri sebi je dobro čutil, da je Rolandova osveta nepomirljiva.

Bežal je v noč kakor brez uma, napenjal ušesa in srepo upiral oči v temo, ves vztrepečoč, kadar je vstal pred njim kak grmič, in metaje se na tla, kadar je za njim počila suha veja...

V roki je krčevito stiskal ročaj pištole, ki si jo je bil davi zateknil za pas.

Po dveh urah takega bega je zdajci zavil na levo in prišel na cesto, ki drži v Padovo. Takrat je bila ta cesta slaba in zanemarjena, vsa preprežena s kolovozi, ki jih je dež napolnil z vodo; samo ciprese ob poti so kazale pot.

Bilo je že jutro, ko je kardinal prispel v Padovo.

Prva skrb mu je bila, da je kupil dobrega konja in popolno viteško opremo; obleko, ki jo je imel na sebi, je povezal v sveženj in ga vrgel v jarek.

Tako izpremenjen se je v prvi krčmi dobro najedel in legel za dve uri spat. Nato je osedlal konja in okoli desetih dopoldne odjezdil proti Ferrari.

Cesta je bila prazna in solnce se je veselo upiralo vanjo; tako je kardinala polagoma minil strah.

Gornja Italija s Ferraro in Bologno, je bila kmalu za njim, in čez nekaj dni se je ustavil ob znožju Apeninov, ki je moral čeznje, če je hotel nadaljevati pot v Rim.

Tako je prišel do vasi Firenzuole; ime pomeni 'malo Firenco'. Vasiča leži namreč na severnem pobočju Apeninov, Firenca pa ji stoji na južnem pobočju tako rekoč nasproti.

V Firenzuoli je bila samo ena krčma.

Bembo se je odločil v njej prenočiti. Prepričan je bil, da je že tako daleč od Benetk, da je Roland, če ga je zasledoval, že izgubil njegovo sled. Ko se je ustavil pred krčmo, je že legala noč na zemljo; krčmar je jadrno prihitel in mu pomagal razsedlati.

Za naše nagrade

je še malo časa. Poravnajte čim prej morebitni zaostanek in obnovite naročnino za 1. četrtletje 1933, ter pošljite rešeno skričalnico. — Kakor smo obširneje utemeljili v 50. številki, smo rok za skričalnice in obnovo naročnine podaljšali do prvih dni po novem letu. Zato takoj pošljite naročnino, če je še niste, da si pridobite pravico do tekmovanja.

Bembo se je z dobrim tekom navečerjal, potem je pa poklical krčmarja na stran:

»Zdi se mi, da v vašo gostilno ne pride dosti ljudi.«

»Na žalost, gospod! Če se ne bi od časa do časa oglasil tako odličien vitez kakor vaša Visokost, bi bil že zdavnaj na beraški palici.«

»Po tem takem ta trenutek nihče ne prenočuje pri vas?«

»Nihče razen vas, Visokost.«

»Prav; hotel bi pri vas prespati noč.«

»Moje postelje so imenitne. Vaša Visokost še nikoli ni tako dobro spala, kakor bo nocoj.«

»Spanja ravno potrebujem. Pokažite mi tedaj katero teh znamenitih postelj.«

»Tako, Visokost!« je vzkliknil krčmar in vzel svečo. »Če izvoli vaša ekselencia iti z menoj...«

Gostilničar je odprl vrata in stopil z Bembo v zelo skromno sobo, kjer je stala ena edina postelja, zelo ozka in na oko strašno trda.

»Sijajno!« je vzkliknil Bembo.

»Torej bo vaša ekselencia res prenočila pri meni?« je plaho in v dvomih vprašal krčmar.

»Da, dragi moj, postelja mi je všeč, in soba tudi.«

Krčmar je z žarečim obrazom šel in vrata za gostom zaprl.

Kardinal se je oblečen vrgel na slabo posteljo in se ogrnil s plaščem. Slišal je še krčmarja, kako je zaprl glavna vrata gostilne; upihnil je svečo in pol mrtev od utrujenosti zaprl oči.

Spanec ga je objel skoraj isti mah.

Toda ko je tako ležal še v polsnu, ki nastopi tik pred pravim spavcem, se mu je zazdelo, da sliši spodaj glasove.

Vzdignil se je na komolec in prisluhnil.

Bila sta glasova dveh tujcev, ki sta očividno prišla, med tem ko je kardinal malo zadremal.

Bembo je prisluškoval s tisto napetostjo, ki drhti v obsojencu, ko se približajo njegovi celici nenadni koraki, oznanjevalci smrti.

Zdajci je kardinala streslo in smrtna groza mu je zagomazala po hrbtu.

Zobje so mu zašklepetali.

Ta glasova... Ta glasova!...

Skočil je s postelje in se spustil na kolena. Tako se je plazil po kolenih k vratom, boječ se da ga ne bi škripanje škornjev izdalo.

To je trajalo nekaj sekund: Bembo se je zdelo, da traja celo uro.

Prišedši do vrat je pritisnil nanje uho.

In takrat mu je znoj brezumne groze udaril na čelo in lasje so se mu naježili.

Jel se je po kolenih spet plaziti nazaj.

Nasproti vratom, ki so držala v gostilniško sobo, je bilo veliko okno, ki je gledalo na dvorišče.

Bembo je bil takoj, ko je stopil v sobo, pregledal to dvorišče.

Na desni je bil hlev za konje, na levi pa zanemarjen vrtič, kjer je gostilničar gojil sočivje. Vse skupaj je obdajala ograja, po nekod pa že razpadajoč zid.

Bembo je z neskončno opreznostjo odprl okno, ki na vso srečo ni zaškripalo, in je bil prihodnji mah zunaj. Hotel je že zaviti proti hlevu, pa se je premislil. Izprevidel je, da ne bi utegnil osedlati konja in ga odpeljati iz hleva, ne da bi zbudil pozornosti.

V obupu je stisnil pesti; ječanje se mu je utrgalo iz grla.

Spet je prisluhnil.

Iz gostilniške sobe so se slišali koraki krčmarja in njegove žene, ki sta očividno pripravljala došlecema večerjo.

Bembo je odhitel do zidu, se zavihtel nanj in skočil na drugi strani na tla.

»Peš pojdem,« je zagodrnjal sam pri sebi.

To rekši se je zagnal v tek čez polje, dokler ni dospel do ceste, ki se vzpenja v Apenine.

Toda kaj hitro si je dejal, da si bosta tudi zasledovalca izbrala to pot. In ta misel ga je navdala z brezumnim strahom. Stisnil je pištolo v pest in se obrnil s spačenim obrazom, hoteč s široko razprtimi očmi prebosti temo... Toda videl ni ničesar.

Tedaj se je renčel od togote in strahu spet zagnal v beg, to pot kar vprek čez polje.

Kako dolgo je trajal ta brezglavi beg? Koliko skal je preplezal beneški kardinal tisto noč, ko mu je ledeni dih groze gomazel po tilniku? Čez koliko prepadoval se je zavihtel, koliko hudournikov preskočil? Sam ne bi bil vedel na to odgovoriti.

Gotovo je le to, da je ob solnčnem vzhodu neki pastir, ki je gnil koze v hrib na pašo, zagledal na dnu neke kotanje nepremično ležečega moža.

Ta človek je ležal brez zavesti toda ranjen ni bil videti.

Kotanja je bila polna snega, in mož je bil očividno v tem snegu zaspal.

Pastir je vzel svojo čutaro in jo nastavil neznanu na usta. Mož je odprl oči, naglo vstal in se s tolikšno grozo zazrl v pastirja, da je leta pozneje pripovedoval, da še nikoli v življenju ni videl strašnejših oči.

»Kdo ste? Kaj bi radi od mene?« je zarenčal Bembo.

»Ubog pastir sem, Visokost,« je odgovoril kozar, tresoč se po vsem životu.

»Ali si sam?«

»Sam, kakor vaša Visokost lahko vidi.«

Bembo je pogledal okoli sebe, željno zajel sapo, potlej se je pa nekoliko pomirjen spet obrnil k pastirju.

»Zagledal sem vašo Visokost,« je povzel pastir, »in meneč, da ste ranjeni, sem pristopil bliže in vam vlil v usta nekaj kapljic žganja iz svoje čutare.«

Bembo je segel v svoj usnjati pas in vzel iz njega zlatnik. Ponudil ga je pastirju.

»Vzemi!«

»Visokost... to je več kakor zaslužim šest mesecev, ali nemara celo leto dni...«

»Kar vzemi, toda samo pod enim pogojem. Če te kdo vpraša, ali si koga videl iti v hrib, mu poveš, da nisi nikogar videl.«

»Da, Visokost,« je odgovoril pastir in vzel zlatnik.

»Tedaj si me razumel?«

»Da, Visokost, toda za to me ni bilo treba plačati; gorski pastirji nimamo navade izdajati ubežnikov.«

Bembo je pogledal pastirju v oči in nato zamišljeno pobesil glavo.

Potem je povzel:

»Zdaj mi pa povej, kje sem... Daleč od Firenzuole?«

»Daleč? Mislim, da. Firenzuola je na drugi strani Apeninov. Še malo, pa boste v Firenci.«

Bembo se je stresel od veselja. Tak Apenine je imel že za seboj in zdaj je bil na cesti v Firenco, to se pravi, v Rim, to se pravi na poti v varno zavetje!

»Z bogom, pastir! In zapomni si, kaj sem ti rekel!«

Pastir je iztegnil roko, bodisi v znamenje prisege, da se Bembo nanj lahko zanese, bodisi da mu je hotel pokazati smer, kam mora iti.

Bembo se je spustil po pobočju in kmalu prišel na cesto. Popoldne je bil že v Borgu, ki stoji nedaleč Firence. Tam si je kupil konja in ga pognal v dir proti Firenci, kamor je prispel pod noč.

Ko je imel mesto za seboj, je postal mirnejši. Zdaj je potoval samo še v ranem jutru, zakaj ceste so postale bolj obljudene.

Ko je prijezdil do bregov Braccianskega jezera, ga je strah popolnoma minil; zdaj se mu ni treba ničesar več bati.

Drugi dan je bil na rimski kampanji, prostrani planjavi, ki jo je solnce poleti žgalo, pozimi pa je bila vsa močvirna. Kakor daleč je segel Bembov pogled, povsod je videl pusto pokrajino, le tu pa tam je bodičevje sklanjalo v pišu severnega vetra svoje šibke vršiče.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice i. t. d. Pere, suši, monga in tika domače perilo

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Še tisti dan se je ustavil pred krčmo, ki je bila komaj nekaj milj od Rima. Imenovala se je »Gostilna pri razpotju«, zakaj cesta se je na tem kraju cepila na dvoje.

Bembo se je sklenil ustaviti za nekaj ur v tej krčmi; hotel je namreč priti v Rim šele pod noč.

Gostilničar je hitel zagotavljati njegovi ekselenci, da bo pri njem popolnoma nemoten in da pripravi tako kosilo, da ga do smrti ne bo pozabil.

Kardinal je torej stopil v obednico in sedel k ognju.

Imenitni obed, ki mu ga je napovedal gostilničar, je kmalu nato prišel na mizo v obliki omléte, kosa pašete in mršavega piščanca, zraven pa steklenica slabega vina, po krčmarjevih besedah pristnega prvovrstnega chiantija.

Bembo je bil, kakor vemo, finokusec.

Vkljub temu ni trenil z očmi in je plačal, ne da bi se bil pogajal.

»Ne razumem,« je premišljeval kardinal, »kaj me je prišlo v krčmi v Firenzuoli... Zdaj sem popolnoma miren in ne bi mogel pri-seči, da je bil tisto res Rolandov glas... Da, toda takrat se mi je res zdelo, kakor bi bil njegov.«

Bemba je stresel mrz ob tem spominu.

»Toda,« je povzel svojo misel, »ali je mogoče, da bi me bil Candiano zasledoval do Firenzuole in potem izgubil moj sled? Ali sem v osmih dneh svojega bega sploh kaj videl, kar bi me lahko vznemirjalo?... Ničesar!... Ne, moj blazni strah me je prevaral! Ne, to ni bil Candiano!... In jaz norec sem stokrat tvegaj, da si zlomim vrat nad prepadi, ko sem v brezumni grozi bežal pred njim.«

Bembo se je globoko zamislil.

Potem je vstal, stopil k oknu in zamrmral: »Končano je... ne mislimo več na to mōro... Rim je dva koraka pred menoj... Rim! Varo zavetje! Rešitev!...«

O Bianci, nedolžni deklici, ki se je usmrtila v Aretinovi palači, mu ni vstala niti ena misel kesanja ali vsaj spomina.

V njem je bilo samo še veselje nad tem, da je rešen.

V Rimu bo našel Imperijo!

Imperijo, čudovito orodje sreče, ki se ga je v Benetkah naučil ceniti in ki ga bo večje izrabljati tudi v Rimu.

Ko se je spustil večer, je zahteval svojega konja.

Gostilničar mu ga je pripeljal, spoštljivo prijel konja za vajeti, med tem je pa njegova hči podržala streme.

Bembo je izpil še poslednji kozarec, se deklici nasmehnil, pomignil gostilničarju v pozdrav in zajahal konja ter ga pognal proti Rimu.

— — — — —

Komaj četrte ure nato sta se ustavila pred gostilno dva viteza. Eden od njiju je bil po postavi pravecat orjak; toda kdor mu je pogledal v obraz, se mu je moral zazdeti majhen in nemočen, tako neizrekljiva bolest je bila zapisana na njem.

XIV

Gennaro plača svoj dolg

Ker nimamo daru — kakor tudi naši čitatelji ne — da bi bili povsod hkratu, in ker so se odigrali prav tako pomembni dogodki kakor ti, ki smo jih pravkar popisali, tudi v Benetkah smo prisiljeni zapustiti viteza, ki smo ju srečali pred »Gostilno pri razpotju« in se ločiti tudi od Bemba, ki jezdi v Rim, kjer se bo srečal z Imperijo. Moremo se tedaj samo obvezati, da se bomo kmalu vrnili na to prizorišče, zdaj naj pa dvignemo zastor z drugih prizorov, ki so nam še zakriti.

Zato prosimo čitatelje, naj se vrnejo nazaj v tisto noč zabave, ljubezni in smrti, ko je Imperija v navalu blaznosti in besnega ljubosumja izročila svojo hčer kardinalu. Prosimo jih, da se spomnijo prizora na gondoli, Sandrigove in Juanine smrti in da se vžive v trenutek, ko je morje vrglo Imperijo v majhnem čolnu na obrežje. Spomnijo naj se, da je Scalabrino povedal Rolandu, da je zabodel Sandriga in utopil Imperijo.

Roland je potem razdelil ukaze in v zori zapustil hišo na Olivolskem otoku. Scalabrino je po njegovem navodilu odšel v drugo smer iskat Bianco. V hiši je tedaj ostal samo stari Filip, in videli smo, da je Gianetto, Aretinov sluga, prepozno prišel, da bi mogel obvestiti Rolanda o Bembovem prihodu.

Roland se je tedaj sam odpravil na pot.

Imel je pred seboj dva sledova: Biancinega in Juaninega. Ko je bila Juana zapustila hišo v Mestru, je ni več izgubil iz oči. Poslal je bil enega svojih tovarišev za njo in mu naložil, naj jo skriva nadzira in brani, če bi bilo treba.

»Uboga Juana!« je premišljal mladi mož. »Ljubezen do Sandriga jo spravi še v smrt! Zaradi te ljubezni bi jo bil lopov tisto noč ubil, če ne bi bilo Scalabrino... Zdaj je Sandrigo mrtev!... A kaj bo z deklico?... O, ko bi se hotela izjokati v bratovem objemu! Ko bi našla srce, ki bi jo potolažilo! O, zakaj ni več tebe, mati moja, ki je to vzvišeno srce žrtvovalo zate svoje najdražje, zate, ki tega še vedela nisi, zate, ki si jo imenovala svojo hčer...«

Tako premišljujoč je Roland stopal po nabrežjih proti Juaninemu stanovanju. Tam je bila zbrana velika gruča ljudi. Ko se je Roland prerinil skozi nje, je zagledal v čolnu Imperijo v njenem slavnostnem oblačilu, tresočo se od mraza in mrliško blede od groze.

Gluha kletev se je utrgala z Rolandovih ustnic.

Tak Imperija živi!

Tak se je rešila iz kanala, kamor jo je bil Scalabrino vrgel! Torej je vnovič zločin slavil zmago nad pravico!

Roland je zamišljeno obstal pred to nepričakovano prikaznijo. Za trenutek ga je izpreletela misel, da bi se vrgel na to žensko.

»Le zakaj je nisem prošlo noč ubil!« je zarenčal.

Kakor v snu je videl, da se je iz gruče ljudi odtrgal neki mož, stopil v čoln in se uprl v vesla.

Že nekaj minut je minilo, odkar se je gruča raztepla, toda Roland je še zmerom nepremično stal, kakor odrevenel od osuplosti. Vse je v njem kuhalo od onemoglega gneva.

Potem se mu je pa globok vzdihljaj utrgal iz prsi. Ravno je hotel iti dalje svojo pot, ko mu je nekdo položil roko na ramo. Naglo se je obrnil in zagledal nekega moža, ki se je sklanjal pred njim. Oblečen je bil v čolnarsko obleko.

»Kdo ste?« je vprašal Roland.

»Če izvolite trenutek z menoj, vam povem,« je odgovoril neznanec.

»Ni potrebno. Zdaj vas spoznam. Gvido Gennaro ste, šef beneške policije.«

Roland se je naglo ozrl okoli sebe, hoteč se prepričati, ali sta sama in ali je varen pred morebitnim napadom.

»Ne bojte se, Visokost,« se je nasmehnil Gvido Gennaro. »Odlični spomin imate, ko ste me že v drugo spoznali samo po glasu. Toda jaz, Visokost, imam spomin za dejanja.«

»To se pravi?«

»Da se vam ni treba bati pred menoj, dokler bom vaš dolžnik.«

»Govorite jasneje...«

»Predlagal sem vam, da pojdete z menoj. Tu bi nas ljudje gledali.«

VAŽNO OPOZORILO!

Vsem cenj. naročnikom, ki so z naročnino v zaostanku, smo te dni poslali pismo opozorilo za poravnanje naročnine. Na položnicah je zapisano, koliko je kdo dolžan do konca tekočega četrtletja. Ker se naročnina pri vseh listih plačuje vnaprej, prosimo cenj. naročnike, da prve dni februarja zanesljivo nakažejo naročnino vsaj za 1. četrtletje t. l.

HALLO, BABY!

Elitni kino Matica nam v kratkem prinese uspelo tonfilmsko opereto »Halo, Baby!«, ki jo je pred kratkim izdelala filmska družba Aafa. V glavnih vlogah nastopajo v tej zelo posrečeni veseloigri Marta Eggerth, Herman Thimig, Ernst Verebes in drugi. Film je izdelan v režiji Viktorja Jansona z godbo priljubljenega komponista Pavla Abrahama.

Marta Eggerth

Premiera filma v Berlinu je dosegla velik uspeh in objektivno berlinsko časopisje se je o njem izrazilo jako pohvalno. Saj ni čuda: Thimig, Eggerthova in Verebes so imena, ki že sama zase govorijo.

Tako na primer beremo:

»Dobili smo spet opereto s prijetno, sladko in lahko glasbo Pavla Abrahama, čigar šlagerji bodo kmalu v ustih vseh. Film nas vodi na postajo podzemeljske železnice, kjer se marsikaj nenavadnega dogaja, marsikaj, kar se v navadnem življenju ne pripeti. Ali mislite, da je še kje drugod tak vesel in brezskrben uradnik, kakor je Ernest Verebes, ki vas kar fascinira z dobro voljo?

In Marta Eggerth: ali si lahko predstavljate tako zelo prodajalko voznih listkov kakor je ona? Tako srčkana je, da si lepšega in idealnejšega ljubavnega para kakor nje in Hermana Thimiga res ne moremo misliti.

Občinstvo je pri vseh treh premierskih predstavah pokazalo, da mu film zelo ugaja.

Zdaj nam pa dovolite, da v kratkem povemo njegovo vsebino.

Marta Eggerth je v službi na postaji podzemeljske železnice. Ime ji je Anni Müller in prodaja vozne listke. Ker je zelo ljubka in vesela, ni čudo, da so vsi zaljubljeni vanjo.

Nekega dne se ji pa tole pripeti: gospod Hans Meier, ki je po poklicu pilot, pridrvi po stopnicah, vzame pri njej vozni listek, in ker vlak že odhaja, skoči vanj, ne da bi bil plačal. Za gospodično Anni je to kajpada huda reč, ker bo morala ona plačati ta vozni listek.

Dnevi minejo in gospodična Anni je ta listek že zdavnaj pozabila. Neke nedelje se pa slučajno sreča z gospodom Meierjem, ko gre s prijateljicami in prijatelji na izlet. Sredi najlepše zabave jih zaloti dež in Anni se zateče v zavetje košatega drevesa. Ne mine dosti, ko pristane tik nje letalo — in kdo stopi iz nje-

ga? Hans Meier. Spoznata se in kar brž vidita, da sta drug drugemu zelo simpatična. Dež noče ponehati in tako ostaneta gospodična Anni in gospod Meier v pogovoru pod krilom letala. Naposled se zedinita, da bi se prav za prav lahko poročila, če ne bi ona imela službe podnevi, on pa ponoči.

Zato ni čudo, da Meier poslej dan za dnem zamudi službo, tako da mu naposled odpovedo. Toda Anni Müllerjeva ni samo srčkano, temveč tudi pametno dekle, in zato sklene svojemu dragemu pomagati. Pripomore mu do službe v tovarni za cigarete, kjer postane Meier reklamni letalec. Tudi ljubosumen je na svojega šefa, toda po krivem. Tako je zaljubljen, da napiše nekega dne v zraku namestu imena cigaret, za katere dela reklamo, besede »Ljubim te!« Nekaj dni nato se pa kratkoma spusti z letalom pred njo, jo vzame k sebi in se srečen in vesel dvigne z njo v zračne višave.

Marta Eggerth

je o tem svojem najnovešem filmu napisala kratek članek. V njem pravi:

Clovek si ne more misliti, kaj vse se mu utegne pripetiti v filmski opereti. Že to, da se opereta dogaja v podzemeljski železnici, je posebnost. Zame je pa bila še večja posebnost v tem, da sem morala na podzemeljski postaji prodajati vozne listke.

Ni vam to lahka stvar. Leta in leta hodimo brez posebnih misli po peronih podzemeljske železnice, kupujemo vozne listke in niti ne pomislimo, koliko prakse, prisotnosti duha in spretnosti mora imeti uradnica, ki sedi tam za okencem. Kdor mi ne verjame, naj se sam kdaj poskusi vsteti na njeno mesto, pa bo videl!

Pred novinarji

je podala Marta Eggerth o filmu »Halo, Baby!« tole izjavo:

Filmska igralka mora vse znati: prodajati vozne listke v podzemeljski železnici, leteti v letalu, popeti se nanj med najhitrejšim poletom in še dosti drugih reči. Reči moram, da sem se v tem filmu zelo dobro zabavala. Igram neznatno prodajalko voznih listkov, ki se zalubi v letalca Hansa Meierja. Tako sem dobila priložnost, da spet enkrat igram s Hermanom Thimigom, ki je vsekakor eden izmed najsimpatičnejših partnerjev. Najbolj zabavno v vsem filmu se mi je zdelo to, ko sva napravila drzen vzlet. Herman Thimig pribrenči s svojim letalom tik k meni in me hoče vzdigniti k sebi v aparat. Toda ali mislite, da je to tako lahko? Ni karsibodi popeti se v letalo, ki prifrči mimo vas, ne da bi se ustavilo. Zato je bilo treba ta prizor pri filmanju nešteto krat ponoviti. Kolikokrat se je zgodilo, da je letalo brez mene odletelo! Jaz sem pa morala

Hans Albers

in

Trude v. Molo

(Foto Ufa)

Kako sem videla srečo

Kaj pripoveduje Trude v. Molo, glavna igralka filma »Beli demon« (»Mamilo«) o svojem potovanju po Portugalskem

Hamburg, Pariz in Lizbona so tri velike postaje v novem Ufinem filmu »Beli demon« (»Mamilo«). Šlo je za to, da se za ta pustolovski in tihotapski film, ki je poln senzacij, seznanimo s trgovci z mamili. Zato je dogajanje v njem polno pustolovščin,

Glavni junak je spet veliki Hans Albers. Toda tudi jaz sem dobila svoj delež, saj sem partnerica »zmagovalca«. In poleg dogajanja v filmu sem imela med filmanjem tudi lastna doživetja. Pred vsem lepe dni na parniku »General Osorio«, ki nas je vo-

z razočaranim obrazom gledati za njim. Nu, naposled se je stvar vendarle posrečila. In tedaj nama je bilo obema žal, Thimigu in meni, da je tega imenitnega prizora že konec.

Kakor smo že rekli, pride film »Halo, Baby!« kmalu v Ljubljano. Prepričani smo, da ga bodo prijatelji zabavnih operet tudi pri nas prav tako pristržno pozdravili, kakor so ga na premieri v Berlinu.

Življenjski filmski igralcev

Max Adalbert

Rodil se je 19. decembra v Gdańsku. Ko je prišel v mladeniška leta, je bil trdno prepričan, da je poklican za bonvivanske vloge. Toda njegovim prvim bonvivanskim poskusom na odru se je občinstvo od srca nasmejal. Adalberta je to očividno zelo jezilo, in od tistih dob se je navadil godrnjanja, sitnarjenja in zabavljanja na odru in v zvoč. filmu. Dokaz za Adalbertovo veliko umet. znanje je, da tega svojega učinkovitega tipa ni izrabil do neužitnosti: njegova mešanica pedantnega patosa in arogantnega širokoustenja se pojavlja zmerom v novih presenetljivih variantah. Njegovi zvočni filmi so vrsta čedalje večjih uspehov. Najbolj priljubljeni so: »Tri dni zapor«, »Moj Leopold«, »Stotnik Köpenick«, »Bitka pri Bademündu« in »Nor domislek«. Zdaj igra v Ufinem zvočnem filmu »Šampanjska vojna« kot partner Lien Dyersove in Heinza Rühmanna.

zil v Lizbono. Želela bi samo, da bi tudi občinstvo, ki bo film gledalo, tako zgrabilo pestro življenje v tem mestu, kakor je mene.

Poleg napetega dogajanja nam daje ta film tudi priložnost za študiranje posebnosti treh mest. Hamburga, Pariza, Lizbone. Posebno nepozabni so mi ostali vtiski iz Lizbone. Prav za prav nam zase ni ostalo kaj prida časa; zakaj Kurt Gerron, ki je film režiral, nas je neprestano naganjal k delu. Neki popoldan sem si pa vendarle ukradla in sem si malo ogledala mesto.

Izprva nisem vedela, ali smem verjeti svojim očem, toliko krasote se mi je odprlo. Pred vsem cvetlice. Take cvetlične krasote še nikoli prej nisem videla. In potem ljudje. Kakšno vrvenje! Kakšno živahno življenje! Naj bodo še tako siromašni, še tako raztrgani, na obrazu je tem ljudem zmerom nasme. Kako srečni morajo biti! Kako so skromni in z malim zadovoljni!

Kaj šele otroci! Kar ganljivo jih je gledati, kako brezskrbni in veseli so. Iz njihovih oči sije sama sreča. Sreča pa sije tudi iz oči njihovih staršev, ko se ves dan, od jutra pa do večera pripravajo z njimi in kriče, potem pa spet smejejo ali jočejo.

In mi? Mi pa med tem študiramo probleme, kako bi se človeštvo moglo rešiti demona mamil. Skoraj brez odmora se podimo za delom; neskrbnost tega srečnega naroda nam je tuja. Zakaj naš film ni samo igra, nego slika življenja, zrcalo enega izmed problemov, ki se moramo z njimi mučiti. Kako, vam bo pa film sam povedal.

Poravnajte naročnino!

Začarani zaboječek

Zanimiva zgodovinska reminiscenca

Robert Houdin (1805—1871), znameniti francoski čarodej, je s svojimi skrivnostnimi predstavami osupil celo razvjenega kralja Ludovika Filipa. Menda najčudovitejši njegovih »trikov« je bil ta, ki ga sam naziva »Začarani zaboječek« in ki ga je izvršil v dvorni palači v Saint-Cloudu leta 1846. V svojih »Spominih« pripoveduje Houdin o tem tole:

Od svojih plemenitih gledalcev sem si izposodil nekoliko žepnih robcev in jih povezal v skupen omot. Na mojo željo je potem več oseb napisalo na prazne listke imena krajev, kamor naj bi se na moj ukaz povezani robci nevidno preselili. Ko je bilo to izvršeno, sem naprosil kralja, naj na slepo srečo izbere troje teh listkov in naj se potem sam po svoji volji odloči za enega od njih.

»Poglejmo,« je rekel Ludovik Filip, »kaj je napisano na prvem: želim, da se robci preselijo pod veliki svečnik na kaminu«. To ne bo držalo. To je za takega čarovnika kot ste vi prelahka naloga. Izbrali si bomo drugi listek. Tu stoji zapisano: »Robci naj se preselijo pod kupolo palače Invalidov«. To bi bilo dobro, pa je predač. Za nas bi bilo namreč predač, da bi šli tja gledat. Ah, aht!« je rekel kralj, ko se je ozrl na tretji listek, bojim se, gospod Robert Houdin, da vas bom spravil v veliko zadrego. Tu je izražena želja, da se naj robci preselijo v zaboječek poslednjega oranžnega drevesa na desni strani pota, ki vodi k palači.«

»Samo to, sire? Naj se torej zgodi.« Kralj je šepetaje dal nekaj ukazov in takoj nato sem opazil več oseb, ki so hitele k izbranemu oranžnemu drevesu, da ga čuvajo.

Položil sem robce pod zvon iz neprozornega stekla. Prijemši čarovniško palico sem ukazal robcem, naj se nemudoma preselijo na kraj, ki ga je bil kralj izbral. Dvignil sem zvon; mali zavoječek je bil izginil. Snežnobela grlica je čepela na njegovem mestu.

Kralj je pohitel k vratom in se ozrl proti oranžnemu drevesu. Hotel se je prepričati, ali so čuvaji na svojem mestu. Ko se je prepričal, da je vse v redu, se je obrnil proti koncu sobane, kjer je stalo nekoliko služabnikov. »Recite Viljemu, naj nemudoma odtrga stranico od zaboja, iz katerega raste poslednje oranžno drevo na desni strani pota pred palačo. Kar bo našel v njem, če bo sploh kaj našel, naj skrbno prinese sem.«

Viljem se je napotil, da izpolni ukaz. Skrbno je odstranil eno od stranic zabočka in segel z roko v odprtino. Globoko med koreninami je nekaj otipal in vzkliknil od začudenja. Majhno železno skrinjico, skoraj razjedeno od rje, je privlekel na dan. Čudovito najdbo je v naglici očistil plesnobe in prsti ter jo položil pred kralja.

»Torej, gospod Robert Houdin,« je vzkliknil kralj Ludovik Filip, »tu imamo staro skrinjico. Ali naj domnevamo, da so robci v njej?«

»Da, sire. Že dolgo časa so bili v njej.«

»A kako je to mogoče? Saj so vam bili robci posojeni komaj pred petnajstimi minutami!«

»Ne tajim tega, sire; toda v kaj naj bi mi služile moje čarovniške moči, če bi ne mogel z njimi izvršiti neumljivih dejanj? Vaše veličanstvo bo brez dvoma še bolj presenečeno, ko spozna, da je bila ta skrinjica in njena vsebina položena v zaboječek pomarančnega drevesa pred šestdesetimi leti. Naj blagovoli vaše veličanstvo skrinjico odpreti.«

»To bomo seveda storili. Treba bi pa bilo za to najprej ključa.«

»Če želite, sire, bo ključ takoj pri rokah. Blagovolite se poslužiti tega, ki ga je tale grlica prinesla na vrata s seboj.«

Ludovik Filip je odvezal trak, na katerem je visel majhen, rjast ključek, in odklenil z njim skrinjico.

Prva stvar, ki je ujela kraljev pogled, je bil pergamen, in na njem je prečital tele čudovite besede:

...Danes, na dan 6. junija 1786. sem jaz, Balsamo, grof Cagliostro, položil h koreninam pomarančnega drevesa to železno skrinjico, ki vsebuje šest žepnih robcev. Storil sem to z namenom, da bo služila kot pripomoček k čarovniški predstavi, ki se bo vršila istega dne čez šestdeset let pred Ludovikom Filipom Orleanskim in njegovo rodbino.«

»To je pristna čarovnija!« je vzkliknil kralj čedalje bolj presenečen. »Ničesar ne manjka. Tu je pečat in lastni podpis onega znamenitega čarodeja. Toda,« je dodal, ko je prijel skrbno zapečateni ovoj, »ali bodo robci res notri?«

»Da, sire, so. Prosil bi vas le, preden raztrgate pečate, da si jih skrbno ogledate. Opazili boste, da so tudi ti neovrgljivo Cagliostrovi.«

»O tem ni dvoma,« je odgovoril kralj. Raztrgal je ovojnico in razvil pred očmi presenečenih gledalcev šest robcev, baš tistih, ki so bili pred nekaj minutami pred njimi na mizi.

Ta Houdinova čarovnija je zbudila takrat mnogo ugibanj, ne le na dvoru samem, nego tudi po drugih krajih Francije. Ščasoma je vest o njej prešla celo državne meje in izšlo je nešteto dozdevnih pojasnil. Najverjetnejše bi bilo tole, ki ga je podal angleški profesor Brander Matthews:

Houdin, ki je za svoje priprave imel v palači vso svobodo, je svoj nameravani »trik« z vso skrbnostjo pripravil. Zaboječki je obdajal pomarančno drevo, je bil tam. Železna skrinjica je bila pripravljena. Ko je od navzočih pobral listke, ki jim jih je bil sam razdelil, da napišejo na nje imena krajev ali prostorov, kamor naj se robci preselijo, je neopazeno vteknil med nje še one pripravljene tri, ki jih je nato spretno in neopazno podrgel kralju, ki je menil, da si jih je bil izbral sam.

Vse ostalo je bilo odvisno od brzine zmožnega pomočnika, takega pa je Houdin imel v osebi svojega sina. Medtem, ko je navidezno zvil robce v omot in položil le-tega pod stekleni zvon, je omot dejanski izročil svojemu sinu, ki je imel dovolj časa, da ga je mogel zapečatiti, vtekniti v skrinjico in le-to potisniti med korenine oranžnega drevesa. V času, ko je Houdin dvignil stekleni zvon na mizi in našel pod njim grlico, so robci že ležali pod oranžo. Da si bo kralj izbral oranžno drevo in ne ku-

pole Invalidov ali svečnika na kaminu, je vedel vnaprej. Cagliostrovo pismo in pečati so bili pripravljeni davno prej, tako tudi ključek, ki ga je obesil grlici na vrat.

Skrivnostno dejanje, a preprosto pojasnilo. Komur se posreči, da pogleda čudovitim magičnim predstavam do dna, se vselej začudi, ko vidi, za kako preprostimi prevarami se skriva dozdevni čudež. F. M.

4 milijoni nezakonitih zakonskih žen

Moderno žensko gibanje je s svojim »gibanjem« preplezalo že celo kitajski zid in je v »deželi sredine« zmagovalno zagospodovalo.

Novi državljanski zakonik prepoveduje kitajskemu državljanu mnogoženstvo, in je odslej edino možna zakonita zakonska oblika v dvoje.

Idile, da so gospodarile poleg glavne žene še tri, štiri, celo šest žen, kmalu ne bo več.

Po novem zakonu ima namreč prva žena pravico zahtevati takojšnjo ločitev, če bi si njen mož vzel še kakšno drugo v hišo, čeprav mu tako velevali stari običaji. Novi zakon tega ne dovoljuje več. Ločeno ženo mora mož primerno vzdrževati, kakor zahteva postava.

Kako globoko je posegel ta novi zakon v družinsko življenje Kitajcev, lahko presodimo, če povemo, da bi bilo takih žen, ki jih je zakon »udaril«, dobre štiri milijone.

Haremi na malo, ki jih je Konfucij toliko proslavljal kot najprijetnejšo zakonsko obliko, bodo torej razpuščeni, žene pa bodo postale spet samice.

Pričakuje se, da bodo možje s posebnimi pozornostmi skušali svoje glavne žene preslepljati, da jim ostalih ne bodo vrgle na cesto. Tako se bo torej monogamija le počasi udomačila.

Brez hlač

Tri deklice, ki so hodile v neko deklško šolo v Pragi, so pozabile telovadne hlače doma. Ker se je to že večkrat ponovilo, je telovadni učitelj z ogorčenjem zapisal v razrednico: »Prhoda, Pospíšilova in Hlavadka so prišle že opetovano brez hlač k telovadbi.«

Razrednik je pristavil svojo službeno opazko:

»Videl! Pporazil.«

Svetovnoznani zamorec

Kar je Nemcem Goethe, to je nekako Američanom Washington. Tako ima izjava takegale ameriškega zamorca ves čar aktualnosti in si ne moremo kaj, da vam te zgodbe ne bi povedali.

Neki človekoljubni yankee se je nedavno tega peljal s taksijem, čigar vozač je bil star črnc. Ob koncu vožnje se je Američan še malo razgovarjal s črncem in ga ljudomilo vprašal:

»Nu, old fellow, kako ti je ime?«

»George Washington«, je odgovoril zamorec.

»Vraga — znamenito ime! Poznajo ga po vsem svetu!«

Črnc se je zadovoljno namuznil in pokazal svoje bele zobe.

»Nič čudnega, sir: saj že dvajset let prevažam tujce z vsega sveta po mestu!«

Naši bralci pišejo

Vse v tej rubriki objavljene prispevke honoriramo po 20 Din. — Rokopisov ne vračamo.

Pijancem trezna beseda

V zadnjem času se je pri nas tako silno razpaslo pijanstvo, da je postalo že naša narodna sramota. Izgovorov za pijanje je nebroj, pa naj jih naštejemo le par:

Pozimi, ko so hladni dnevi, pijemo, da ogrejemo telo;

poleti, ko je vročina, pijemo, da telo ohladimo;

v grdih dnevih pijemo, da življenje razvedrilo;

v lepih dnevih pijemo, ker je človek sam po sebi vesel;

če težko delamo, pijemo, da dobimo moč;

če nimamo dela, pijemo, da si skrajšamo čas;

v žalosti in jezi pijemo, da ju pozabimo;

v veselju pijemo, da se še bolj razveselimo;

v slabih razmerah pijemo, da se potolažimo;

v dobrih razmerah pijemo, ker ne čutimo nikakega pomanjkanja;

če smo žejni, pijemo, da si žejo ugasimo;

če smo lačni, pijemo, da si lakoto utešimo;

če smo bili pijani, pijemo, da si želodec uravnotežimo;

po dobri jedi pijemo, da lažje prebavljamo.

In tako dalje.

To se vse lepo sliši, vendar naši pijanci in sploh nihče ne bi smel nikdar pozabiti, da moramo pametno piti: zmerno, ne pa preveč, ker se s prekomerno pijačo le uničujemo, lahko pa pijani tudi kaj takega storimo, da bi se kasneje utegnili bridko kesati. Če bi vsakdo to imel pred očmi, bi se gotovo zgodilo pol zločinov manj, kakor se jih zgodi. R.

Ulične drsalnice

Mraz je pritisnil, pa je snega in leda dovolj. Snega za vsakogar, za led pa mora človek plačati vstopnino. Ker so pa zdaj hudi časi in ima le redkokdo denarja odveč, drsa se pa vsak rad, so nezaposleni in mladina napravili svoje drsalnice po ulicah. In se drsajo, da je veselje. Ni ga, ki bi jim to prepovedal.

Nimam sicer nič proti temu, videl pa sem oni dan, kako je neki starček padel na taki drsalnici. Ni se mu zgodilo hudega, lahko pa bi oblečal ljudi mrtev. Ulice so javne, pa spadajo menda v področje policije, ki naj bi preprečila, da si kdo ne zlomi vrata na taki drsalnici in da radi neuvidevnosti in lahko miselnosti nekaterih otročajev ne bodo ogrožene cele kosti pasantov, ker ta sport res ne spada na ulico. Ali je pa morda poprej potreben kak smrtni slučaj, da bodo poklicani ukrenili potrebno? Specijator

Meščanska kuhinja za svečnico

Piše Nuša

Svečnica je tu in ker ima ta dan toliko naših lepih Marij, Marij, Mink itd. svoj god, moramo dogodek proslaviti z dobrim kosilom in fino večerjo.

Kosilo za svečnico: goveja juha z rezanci, goveja pljučna pečenka v omaki, fini cmoki, pečena kokoš, pražen krompir, solata iz zelene, krofi.

Večerja: kranjske klobase, zelje, krompirjevi cmoki.

Goveja juha z rezanci

Pol kile govejega mesa kuhamo v mrzli vodi, pridenemo sol ter vso zelenjavo za juho. Pustimo juho vreti počasi dve uri, nakar jo odcedimo in zakuhamo domače rezance.

Goveja pljučna pečenka v omaki

1 kilo goveje pljučne pečenke dobro osolimo in pustimo najmanj en dan v soli. Na kozico denemo žlico masti ali svežega masla, položimo vanjo pečenko, pridenemo eno zrezano čebulo, drobno zrezan koren zelene, korenja in korenček peteršila, nekoliko celega popra, en lovorjev list, pet žlic kisa, nekoliko paradižnikove mezge, malo limonove lupine, eno zajemalko vode ter pečenko počasi dušimo. Enkrat jo obrnemo in če je treba, prilijemo tudi malo vode. Ko je pečenka mehka, jo vzamemo iz kozice, napravimo svetlo prežganje iz žlice masti ali masla in žlice moke, prežganje denemo v kozico, prilijemo še malo juhe ali vode, vse dobro zmešamo, dodamo še štiri žlice kisle smetane ter dve kocki sladkorja in pustimo, da omaka 15 minut počasi vre, nakar jo precedimo na pečenko, in pustimo še deset minut skupaj vreti. Pečenko zrežemo na lepe kose, serviramo gorko in garniramo s finimi cmoki.

Pečena kokoš

Kokoš osnažimo in pustimo dve uri v mrzli vodi, nakar jo dobro osolimo in pustimo vsaj pet ur v soli. Drob, peruti, srce, jetra in želodec shranimo do drugega dne za juho. Nato denemo kokoš na podolgast pekač, polijemo z vodo ter jo večkrat med pečenjem oblijemo z mastjo in sokom, v katerem se peče. Enkrat jo tudi obrnemo. Ko je popolnoma mehka, jo zrežemo na lepe kose, polijemo s sokom, v katerem se je pekla, denemo na podolgasto, segreto skledo ter garniramo z maslenim krompirjem. K temu serviramo solato iz zelene.

Solata iz zelene

Lepe, osnažene korenje od zelene operemo v več vodah in kuhamo cele (ne zrezane) v slani vodi, dokler ne postane zelena mehka. Ohlajeno zrežemo na tanke listke, pridenemo nekoliko kisa, ščepec popra in žlico finnega olja. (Vodo, ki smo v njej zeleno kuhali, shranimo za drugi dan za zboljšanje goveje juhe.)

Pušni krofi

1 kilo in 25 dek fine, bele presejane moke denemo v skledo, na mlačni prostor. Medtem pripravimo kvas. V lonček denemo 6 dek kvasa, nalijemo na to nekoliko mlačnega mleka, pridenemo žličko moke in sladkorne

sipe, vse dobro mešamo 5 minut in postavimo na toplo, da kvas vzhaja. Medtem denemo v lonec pol litra mlačne smetane ali mleka, pridenemo 7 rumenjakov, 5 žlic ruma, 15 dek sladkorne sipe, 7 dek svežega masla, žličko soli, nekoliko limonovih lupin in to dobro stepemo. Vse to mora biti mlačno, ne gorko.

Zdaj denemo kvas v moko, pridenemo še pripravljeno mleko, dobro zmešamo in stepamo pol ure, da se napravijo na testu mehurčki, potem stepemo trd sneg iz 7 beljakov in ga nalahko zamešamo v testo. Testo potresemo z moko, pokrijemo z belim prtičkom in postavimo na toplo (ne na vroč!), da vzhaja. Čez poldrugo uro, ko je testo vzhajano, ga stresemo na z moko potreseno, segreto desko in napravimo takole:

Kos testa enakomerno z rokami razvaljamo, nato izrežemo z obodom okrogle krofe (testo razvaljamo 1 cm

debelo), denemo na sredo vsakega krofa nekoliko segrete marmelade in pokrijemo s praznim krofom, dobro stisnemo skupaj in izrežemo obe polovici z manjšim obodom. Krofe polagamo na z moko potresen prtiček, ki je razgrnjen po deski, pokrijemo spet s prtičkom in postavimo na mlačno mesto, da krofi vzhajajo. Po 20 minutah, ko so krofi vzhajani, denemo v široko kozico ali ponev dobro domačo mast in nekoliko svežega masla. Masti ne sme biti v kozici več ko dva prsta visoko. Ko je mast razbeljena, polagamo vanjo krofe tako, da denemo gornjo stran navzdol in cvremo najprej pokrite. Ko so spodaj cvrti, jih obrnemo in cvremo nepokrite. Paziti moramo, da ogenj ni prehud, da jih ne cvremo prehitro, ker bi ostali lahko v sredi sirovi. Ocvrte krofe potresemo z vanilijevim sladkorjem. — Iz te količine se naredi 45 do 48 lepih krofov.

Zgodovina rokavice

Rokavica ima dolgo zgodovino. Prvotno so nosili rokavice samo, da so varovali roke. Ščitili so jih pred mrazom, trnjem, živalskimi kremplji itd. Tako so služile rokavice v prvi vrsti moškim. Može iz stare grške zgodovine vidimo slikane z rokavicami. »S pokrito roko« so se odpravili na lov in v boj.

Ko so še s prsti jedli

Tudi pri jedi so imeli v starih časih palčnike na rokav, ker so morali vroče jedi s prsti nesti v usta. V srednjem veku je spadala rokavica k slavnostnemu oblačilu. Pri raznih slavnostih si lahko videl rokavice. Iz tistih dob ohranjene slike nam kažejo škofe v rokavicah, cesarje v rokavicah, viteze v rokavicah. Cesarjeve rokavice so bile napravljene iz rdečega žameta in pošite z zlatom in dragocenimi biseri. Škofovskie rokavice so imele na hrbtu zlat križec in v zapestju kot zaključek dolge zlate resice. Nedavno tega so priredili v Amsterdamu razstavo najstarejših rokavic. Med njimi so bile tudi črne rokavice iz IX. stoletja, ki so imele še obliko pravih palčnikov.

Vitezova rokavica

Vitez iz srednjega veka se je odpravil v boj v jekleni opravi, kakor nam kažejo stare slike. Rokavice so bile spletene iz jeklene žice. Vitez jih je pripel na rokav. Pozneje so nosili k oklepu podobne rokavice, samo da so bile znotraj podložene z mehkim usnjem. Taka rokavica je bila na oko prav lepa, vendar pa je jeklena žica ovirala prosto gibanje prstov. Vse rokavice, ki smo jih doslej našli, pa so spadale izključno v moško garderobo.

Lov s sokoli

Ženske rokavice so se pojavile šele v trinajstem stoletju. Prot mrazu in deževju so si ženske zavarovale roke s tem, da so jih skrile v širokih rokavih svojih oblek. Rokavi so bili nalašč v za to tako napravljene, da so damam lahko služili za muf. V tistih dneh pa se je razvil

nov sport: lov s sokoli. Tedaj so se pojavile rokavice, da je ženska lahko v roki nesla sokola. Istočasno se je rokavica udomačila na dvorih. Izdelovali so jih iz usnja ali pa iz barvaste tkanine. Na hrbtu so bile okrašene z zlato vezeno ali kakim podobnim okraskom. Čim bogatejša je bila moda, tem bogatejša je bila tudi oprema rokavic.

Rokavice kraljice

Rokavice angleške kraljice Elizabete so se še ohranile. Napravljene

so bile iz rdeče svile. Tiste dni je zahtevala moda, da so dobavljale tri dežele material za rokavico. Španija je dajala usnje, kraj so urezali v Franciji in sešili so jo v Angliji. V času rokokoja so nosili na hrbtu rokavice drobne medaljončke ali pa majhne slike. Tudi od kraljice Luize so se ohranile rokavice. Na oko so videti kaj preproste, v resnici pa so dragocene, ker so na roko šivane in vezene. Pletene rokavice so se zelo pozno pojavile — še pozneje kakor pa pletene nogavice, ki so jih začeli izdelovati v sedemnajstem veku.

Naša doba

V devetnajstem stoletju so začele predložene rokavice izginjati. Lepota današnje rokavice se kaže v finem usnju, v prijetni barvi, v lepi izdelavi tkanine in pred vsem v preprostem kroju. Najprej smo nosili rokavice, ki smo jih v zapestju speli z enim ali več gumbi. V zadnjih letih se je gumb umaknil zavihankam, ki so še dandanašnji v modi.

Nove knjige

Od Cankarjeve družbe smo prejeli nje publikacije za leto 1933. Izdala je štiri knjige:

Koledar Cankarjeve družbe 1933. Mehko vezano 15 Din.

A. Rožman, Sirene tulijo. Str. 84. Mehko vezano 12 Din.

Ivan Molek: Dva svetova. Strani 172. Mehko vezano 12 Din. Delo slovenskega ameriškega pripovednika.

Hermynia zur Mühlen: Včeraj je bilo, jutri bo... Pravljičje. Poslovenil A. C., ilustriral Niko Pirnat. Strani 67. Cena mehko vez. 12 Din.

Član, ki plača 20 Din, dobi za to ceno vse štiri knjige družbe. — O priliki izpregovorimo o knjigah nekoliko več.

Naročniki,

stosite svojo dolžnost — poravnajte naročnino!

JAPONSKI HUMOR

V Evropi se mnogokrat (in časih s tesnobo v srcu) vprašujemo, kaj neki tiči za zmerom smehljajočim se obrazom Japoncev. Kakšne misli se skrivajo za smehljajem teh rumenokožcev, kadar pridejo k nam v goste? Ljudje skoraj s strahom razmišljajo o tem. Morda je za tem večnim smehljajem nekaj groznega, morda nekaj mističnega, nedognanega. In kadar mislijo, da so to dognali, govore o »skriti duši Azije«. Samo malokdo ve, da je ta smehljaj Japoncev izraz globoko vcepljenega ljudskega humorja.

Samo tisti, kdor je delj časa živel med Japonci in se je dodobra seznanil z njihovim jezikom in navadami, ve, da se skriva pod gladko krinko vljudnosti tudi znatna množina zdravega humorja, ki se dostikrat prikrade na dan, ne da bi ga Evropec spoznal.

Že pravljica o ustvaritvi japonske dežele je vsa zgrajena na smehu: zakaj ko je boginja Solnce izbrala Japonsko za svojo najljubšo deželo, je njen mlajši brat Susono-Mikoto močno poškodoval njen tempel. Boginja se je ujezila in se zaprla v svoje dvorane. In glej, svet se je stemnil. Ljudje niso mogli več delovati zemlje, loviti divjačine ne opravljati svojih hišnih del. Poklicali so druge bogove na pomoč. Ena

izmed nebeških hčera, Usoma-no-Mikoto, je poklicala svoje tovariše na sejo pred hišo užaljene solnčne boginje. Tam jim je začela pripovedovati najbolj smešne zgodbe in bogovi so se grohotali, da se je razlegalo daleč naokrog. Solnčna boginja je postala radovedna in je odprla vrata. In Tajikareo, japonski Herkules, je skočil k vratom, jih izdrl in tako pomagal zemljanom, da so spet dobili solnčno svetlobo.

Od tistih dob se vije ljudski humor kakor rdeča nit skozi vso zgodovino Japonske. Naj so vladarji še tako grbančili čelo, naj so kazali cesarji še tako resne obraze, japonsko ljudstvo ni razumelo, zakaj se kake-mu dobremu dovtipu ne bi iz vsega srca nasmejalo. Da, tudi v najbolj črnih časih japonske zgodovine, ko so razni mogotci izkoriščali in tlačili ljudstvo, je bil smeh in dovtip edino orožje proti samosilnikom. Poklicni humoristi so nadomeščali današnje satirične časopise, se postavljali na vogale ulic in oponašali napake in navade svojih mučiteljev in ljudstvo se jim je od vsega srca smejalo.

Vendar tudi ni manjkalo naravnega zdravega humorja. »Glejte, kako zeha petelin!« je rekel slepec. To je znan dovtip, ki kaže okus ljudstva okoli trinajstega stoletja

pod Yedovo vlado. Najznamenitejši japonski humoristi so pa živeli med leti 1803 do 1827. V teh letih je bil japonski humor v najlepšem cvetju. Mnogo svoje izvirnosti in pristnosti je pa izgubil po otvoritvi pristanišč, ko so Evropeci preplavili japonska pristanišča.

Povedali vam bomo nekaj smešnic iz začetka prejšnjega stoletja, ko je šel japonski humor najbolj v klasje.

Oboževatelj »dobre kapljice« je bil že od nekdaj predmet dobrih dovtipov. Evo vam japonskega dovtipa, ki zahteva tudi nekaj računanja.

Neka žena zahteva od svojega moža, da se odreče uživanju saka (riževega žganja), in ga pregovori, da v templju svečano priseže, da ne bo tri leta okusil nobenega alkohola. Še tisti dan zaide mož v družbo svojih pivskih tovarišev, ki mu ponujajo kozarec saka.

»Ne, hvala, ne bom pil,« reče izpreobrnjenec. »Prisegel sem, da ne bom tri leta pokusil alkohola.«

Vsi so pomilovali moža, eden izmed tovarišev pa je imel dobro misel. Veselo je vzkliknil:

»Nikar ne bodi žalosten. Prisezi na šest let in potem lahko piješ vsak drugi dan!« Kakor rečeno tako storjeno. Toda drugi dan so prijatelji spet ponovili povabilo. Mož je moral pijačo odkloniti, češ, danes ne sme piti, jutri bo spet lahko pil, ker je bil tako prisegel. Pa je imel drugi tovariš spet dobro misel:

»Nič hudega! Prisezi na dvajset let in pij vsak dan. Tako bo najbolje!«

Neki mož je bil zelo ponosen na to, da je bil zelo dober tekač. Neke noči

je tekkel po klanecu navzdol. Srečal je prijatelja, ki ga je vprašal: »Kam pa tako tečeš ob tej pozni uri?«

Tekač je vzhlipnil: »Tatu zasledujem!«

»Tatu?« se je začudil prijatelj. »Nikjer ga ne vidim! Kje pa je?«

»Tam zadaj,« je rekel tekač in ponosno pokazal v smer, od koder je bil pridrvel, »že zdavnaj sem ga bil prehitel!«

Beraška zakonska dvojica si je pripravljala pod mostom prenočišče. Tedaj pa zagledata trgovca, ki je na mostu prešteval prejeme tistega dne. »To ne more biti dobro, če ima človek toliko denarja,« je modrovala beračica. »Zmerom se moraš varovati tatov, neprestano moraš opominjati svoje dolžnike in vedno moraš skrbeti, kam boš spravil denar!«

Mož se je ponosno vzravnal: »Nu, komu se imaš zahvaliti, da imaš tako brezskrbno življenje!«

**Ko pridete v Ljubljano,
nas obiščite!**

**Kajfež, družba z o. z., vinarna
v nebotičniku, Ljubljana**

S tem nam nudite možnost, da Vas pridobimo za stalnega gosta. Ko zapustite naš lokal boste sami sebi priznali, da ste pili najboljšo vino in jedli skrbno pripravljeno zakusko za mali denar.

„RUDE IN KOVINE“

D. D.

Brzjavni naslov: Rude
Telefon interurban 2727
Telefon krajevni 2827

En gros:

svinec, cink,

cin, aluminij, baker,

cinkova pločevina, svin-

čena pločevina, pocinkana

železna pločevina (izdelek Cin-

karne, d. d., Celje), žveplenokisla

glin, aluminijev hidrat, bakrena galica,

cinkov prah, katran, stare kovine, kovinasti

ostanki, rude vseh vrst

Ako Vam naš list ugaia!

ga pokažite svojim prijateljem in ga pošljite kot tiskovino svojim sorodnikom v Francijo, Nemčijo, Ameriko in drugam

**DNEVNO SVEŽE
PRAZENA:**

Spolne bolezni,

sifilis, kapavica, beli tok so ozdravljive brez strupenih vbrizgavanj, brez živega srebra in salvarzana. Tisoči žen in mož enodušno hvalijo svoje ozdravljenje (trajno) na naroden način s preparatom „VIGI-TABL“ brez motenj v izvrševanju poklica. Sijajna priznanja. Tisoče zahval. „VIGI-TABL“ učinkuje z jamčeno, sigurno in prav hitro. Učinki so naravnost presenetljivi. Prof. Herry se je o njih izrazil, da „delajo prave čudeže“. Uporabljanje je za zdravje povsem neškodljivo. Cena Din 120.—, posebno za stare slučaje Din 200.—. Poskusna pošiljka Din 90.—. Pošilja diskretno le HAVELKOVA Pharm. laboratorij AIDE, Praga-Vinohrady, Slezská 116-T. R. 801. Pošt. predal 28. Č. S. R.

**Kupujte domače izdelke
jugoslovanske tvornice**

Dr. A. Oetkerja

Šartelj!

Zmešaj 12 dkg surovega masla s 3 rumenjaki, dodaj 1 zavoj Dr. Oetkerjeve zmesi za šartelj. 1/4 litra mleka in čvrst sneg 3 beljakov. Testo naj gосто teče z žlice. Peci ga v dobro namaščenem modlu pri srednji vročini.

Dr. Oetkerjeve

špecialitete se dobijo v vseh špecerijskih in delikatesnih trgovinah.

Dr. Oetker, Maribor